

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	376
Land:	Somalia
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Säkerhetssituationen i Somalia. Rapport från utredningsresa till Nairobi, Kenya samt Mogadishu, Hargeisa och Boosaaso i Somalia i juni 2012
Udgivet:	24. oktober 2012
Optaget på baggrundsmaterialet:	19. december 2012

2012-10-24

Säkerhetssituationen i Somalia

Rapport från utredningsresa
till Nairobi, Kenya samt Mogadishu, Hargeisa och
Boosaaso i Somalia i juni 2012

Internflyktingläger och nybyggnation i Mogadishu, juni 2012
Foto: Christer Svan

Innehåll

1. English summary.....	5
1.1. Mogadishu	5
1.2. South and Central Somalia outside Mogadishu – areas from which Al Shabaab has been driven away.....	7
1.3. Puntland.....	8
1.4. Somaliland.....	9
2. Inledning	11
2.1. Bakgrund	11
2.2. Avgränsning	11
3. Aktörer i konflikten.....	12
4. Mogadishu.....	12
4.1. Konflikts karaktär och intensitet.....	12
4.2. Civilbefolkningens situation.....	15
4.2.1. Allmänt (hot mot gemene man)	15
4.2.2. Riskgrupper	17
4.2.3. Kvinnor	19
4.2.4. Barn	19
4.2.5. Internflyktingar	20
4.2.6. Resa i samt till och från Mogadishu.....	22
4.3. Lifos kommentar	23
5. Södra och centrala Somalia utanför Mogadishu – områden varifrån Al Shabaab drivits bort.....	24
5.1. Konflikts karaktär och intensitet.....	24
5.1.1. Afgooyekorridoren och Afgooye	26
5.1.2. Galgaduud	27
5.1.3. Hiiran.....	27
5.1.4. Bay och Bakool	28
5.1.5. Gedo	28
5.1.6. Juba	29
5.2. Civilbefolkningens situation.....	30
5.2.1. Riskgrupper	31
5.3. Lifos kommentar	32
6. Södra och centrala Somalia – områden som kontrolleras av Al Shabaab	33
7. Resa i södra och centrala Somalia.....	33
8. Puntland	33
8.1. Säkerhetssituationen	33
8.1.1. Bari.....	35
8.1.2. Nugaal	37
8.1.3. Mudug	37
8.2. Civilbefolkningens situation.....	37
8.2.1. Riskgrupper	38
8.3. Resa i samt till och från Puntland.....	39
8.4. Lifos kommentar	40
9. Khatumo state.....	41
10. Somaliland	41

10.1.	Säkerhetssituationen	41
10.2.	Civilbefolkningens situation	43
10.2.1.	Situationen för internflyktingar i Somaliland.....	43
10.2.2.	Situationen för etiopier i Somaliland.....	44
10.3.	Resa i samt till och från Somaliland	44
10.4.	Lifos kommentar.....	45
	Källförteckning	47
	Förkortningar	49

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar.

Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. English summary

Lifos has during 6th June – 19th June 2012 carried out a Fact Finding Mission to Nairobi in Kenya and to Mogadishu, Hargeisa and Boosaaso in Somalia with the aim to update and deepen our knowledge about the situation in Somalia, primarily about the security situation, clan protection and the possibility to return to Somalia. Unless otherwise stated, the report compiles the information given in these interviews concerning the security situation. Analysis made by Lifos is clearly stated in the text.

The delegation performed 46 interviews with staff at NGO's, UN organizations, Somalis from the civil society, journalists, clan Elders and representatives of authorities in Somalia as well as staff at embassies and military security experts in Nairobi. In selecting interviewees we have aimed at getting as many different aspects as possible.

Due to the security situation in Somalia, among other things, the delegation did not have the opportunity to go to other parts of Somalia than Mogadishu, Hargeisa and Boosaaso. The situation still prevent international organizations from working in some areas of South and Central Somalia and organizations on site in these areas lack international staff. The sources the delegation interviewed in Nairobi have close contact with Somalia, mainly through colleagues on site and to some extent through own shorter visits. It is in this context important to note that the delegation in these interviews did not receive first-hand information.

The sources Lifos interviewed during the Fact Finding Mission had very limited knowledge about the situation in the parts of South and Central Somalia which are still controlled by Al Shabaab and the little they did know was second-hand or even third-hand knowledge. Therefore, Lifos does not have any updated and reliable information from these areas to report.

This is a summary of the main findings from the interviews and Lifos analysis concerning the security situation.

1.1. Mogadishu

Lifos notices that Transitional Federal Government (TFG) and the African Union Mission in Somalia (AMISOM) currently have influence in the whole of Mogadishu and that Al Shabaab no longer controls any part of the city. There is no heavy fighting along front lines in the city. However, Al Shabaab is still present in the city mixed with the civilians and can from that position perform attacks. The violence is mainly targeted towards specific groups in the society, but also affects the ordinary citizen being in the wrong place at the wrong time. The violence consists of different types of bombs (suicide bombs, roadside bombs, car bombs etc.), but can also be shootings between different militias or by the TFG or AMISOM when a bomb attack has been carried out. There is reason to believe that other actors than Al

Shabaab are behind some of the targeted violence, e.g. as part of infighting in TFG. The security situation is changing rapidly and the situation is unpredictable. There can be four to five hand grenade attacks a day in different parts of the city and about five road side bombs in a week. There is widespread criminality and access to weapons is not a problem among ordinary men.

Since Al Shabaab no longer controls any part of the city there have been improvements for the ordinary man. There is no frontline in the city anymore and there have been some improvements in the infrastructure, such as electricity, which affect everyday life. However, water and sanitation still does not work. Somalis return to Mogadishu, both from other parts of Somalia and from abroad, but most of them stay a short while to make business and then return to their families outside the city or in the diaspora. Investments in land and real estate have led to a construction boom. This in turn leads to work opportunities for day labour in the city but also means that internally displaced persons (IDP), with short notice and without having a new place to go to, are driven from their homes. The widespread criminality and the fact that the police lack capacity to investigate crimes, and that corruption in the administration is widespread, leave the ordinary man in an insecure situation. Weapon related injuries are common. There were 3 000 weapon related injuries reported during February to May 2012. For the ordinary man the biggest risk is to be at the wrong place at the wrong time and be exposed to a bomb attack of some kind or a shoot out and be accused by TFG of being an Al Shabaab member or vice versa. As Al Shabaab no longer control any part of the city and the Al Shabaab members are mixed in with the civilian population it is hard to know who is who and the suspicion is high from all sides. It does not take much for someone to become suspicious of someone else to belong to the other side, causing this person to be a target for violence. For the ordinary woman the biggest threat is to be exposed to assault and sexual violence.

There are some groups in the society who is particularly targeted for killings and other attacks. These are persons with influence in the society, for example wealthy businessmen, journalists, politically active, persons in or with connection to TFG, persons who sympathise with Al Shabaab, non-Somalis, persons working for or who are associated with NGO's.

A considerable part of the inhabitants in Mogadishu are internally displaced persons (IDP) and their situation is particularly difficult. They lack clan protection and are extremely vulnerable for assaults. Their poor shelters, of which the walls often can be cut up by a knife, make them vulnerable for assaults even at home. They are a source of income for gatekeepers who charge them for so called protection, but currently also face evictions when new investments in the land or the buildings where they live give the owner better profit than letting IDP's stay there.

The aspect of clans is still important in the city in the sense that the ordinary man who moves in the city must know his clan, even if nobody stops

anyone just because of clan. However, clan has made a comeback as an important matter in the political context.

It is easier to move around in the city even if there is check points where one is required to pay to pass. The information gathered about the possibility to move around in Mogadishu is in some aspects contradictory. There does not seem to be a homogenous picture of where TFG's check points are situated or how many check points there are. Nor is there a homogenous picture of how much one has to pay or if everyone passing has to pay. Lifos draws the conclusion that it is hard to know who actually controls the check points, among other things due to the fact that there are a variety of uniforms prevailing in the city and the possibility to buy uniforms at the Bakara market. Since TFG's policemen and soldiers are paid irregularly and, as being the men controlling the illegal check points, they can be assumed to secure an income on their own in an unpredictable way. No one of the persons Lifos spoke to has mentioned violence or assaults at the check points.

1.2. South and Central Somalia outside Mogadishu – areas from which Al Shabaab has been driven away

The areas in South and Central Somalia outside Mogadishu which Al Shabaab no longer controls can generally be described in the following way. TFG has with help from AMISOM and allied clan militia influence in the towns, at least during day time. Al Shabaab is still present in the country side outside the towns and executes attacks and raids on the towns at night. Members of Al Shabaab can be present in the towns where they have mixed with the civilians. The new TFG administration, which was put in place after Al Shabaab left, has sometimes been appointed without consulting local leaders and can be from another clan than the local clan, which has led to a tense situation in these areas. When Al Shabaab controlled the area there was law and order, even though there was a lack of respect for human rights. A challenge for the new administrations is to reintroduce law and order where a culture of war is prevalent and weapons are very frequent among the civilians.

There are many different actors in Somalia. Aside from TFG, AMISOM (including the Kenyan army), the Ethiopian army and Ahlu Sunna Waljamaa (ASWJ) there are a lot of different clan militias who in one way or another are allied either with TFG or Al Shabaab. What unifies those allied with TFG is the will to drive Al Shabaab away, but these actors have vested interests which to a certain degree is contradictory to the interests of other allies with TFG. An example can be the Juba Valley where Kismaayo is situated. Kismaayo has a harbour and is an economic hub. The landlocked countries of Uganda (as a part of AMISOM) and Ethiopia have interests of access to the harbour in Kismaayo. Ethiopia also has interests for its domestic politics, such as keeping the Ethiopian and Somali parts of the Ogaden clan apart. Kenya is planning for an oil pipe line from South Sudan to Lamu in northern Kenya and is interested in a stable security situation in

south Somalia. There are also clan militias whose leaders have economic interests in the area. The situation is similar in other parts of South and Central Somalia which means that when the lowest common denominator, i.e. to drive away Al Shabaab, does not exist anymore new conflicts will arise. There are attacks and shoot outs also in these areas but to a varying degree and to a lesser extent compared to Mogadishu.

To the ordinary man in these areas there is a risk to be in the wrong place at the wrong time and consequently be killed or injured in an attack or be caught in crossfire. Mines are deployed which affect the civilians. The biggest risk for civilians in these areas are however to on flimsy grounds be accused of being a member of Al Shabaab. The civilians also fear and risk being assaulted by TFG and their allies when they are in the area. The fact that Al Shabaab is present in the area mixed with the civilians make it hard to know who is who and the suspicion and fear are spread in the society. The TFG's legal system does not work in practice and those who want to seek redress or protection have to do this from an actual power center, often the clan. Those who live in a clan-based administration, e.g. Galmudug or Heman and Heeb, have to handle conflicts along clan lines. To be in another clan's area must be viewed as a calculated risk. There is a conflict even in these areas in the context of Al Shabaab – TFG.

Groups which are at most risk of being targeted are the same groups as in Mogadishu.

1.3. Puntland

The security situation in Puntland is somewhat worse than in Somaliland. There is a friction between the host community and the IDP's who primarily come from South and Central Somalia. There is also a presence of Al Shabaab and of pirates. Puntland is a big clan administration and there is fighting among clans.

The information gathered contains contradictory statements whether there is an influx of Al Shabaab members to Puntland from South and Central Somalia or not and about how active Al Shabaab is in Puntland. Lifos assess the information stating that there is an influx as credible and that there are attempts from the government of Puntland to limit the influx by checking men aged 15 to 30 years old at the check points. Al Shabaab has together with the group of Atom a stronghold in the Golis Mountains in the northwest of Puntland from where they operate.

Puntland Maritime Police Forces (PMPF) and a South African company have driven the pirates away and they now mainly seems to be in the north of Puntland in the area between Caluula and Qandala. The information whether the government of Puntland benefits from the piracy or if they are fully committed in the fight against it, differs between different sources Lifos interviewed. However, there is a consensus that the biggest threat from the pirates against the civilians is their influence on the Somali culture.

Their view on and use of alcohol, khat, women and money demoralize young men and boys. There is disagreement between the persons Lifos interviewed whether ordinary men will benefit from the incomes generated by piracy or not. Lifos assess that the inflation will have a negative affect ordinary poor Somali, but at the same time the economic rise will give opportunities to civilians not directly connected to the piracy.

For the ordinary man in Puntland security is not a big problem, but weak groups in the society such as refugees, IDP's and minority groups are vulnerable. They are easy targets for assaults as they often lack clan protection and the material of the walls of their shelters can often easily be cut up by a knife.

Persons who in one way or another have taken a stand against Al Shabaab run larger risk of being a target for violence. It can for instance be someone who is known for his point of view, regardless if he has a high or low position in the society. Other examples are persons who work with security, Elders, religious people and political leaders, persons educated in law and police commanders.

1.4. Somaliland

With the exception of a territory in the east, the security situation in Somaliland is relatively stable. There are sporadic clashes between the police and protestors, or the government can violently evict people they consider to be occupying buildings or lands. However, this does not happen very often and casualties are quite low. There have been killings of government officials and of judges which hardly can be understood as anything else than politically motivated. The countryside is generally safer than the towns even if there are clan-related conflicts which can lead to clashes.

In Somaliland there is concern that the presence of Al Shabaab will increase. Burao is a stronghold for Al Shabaab. They do not have any militias on site but they have their administration there. The Al Shabaab members are hiding among the civilians and are from all clans. During spring 2012 Al Shabaab researched targets for attacks in Hargeisa, Burao och Berbera.

For the ordinary man in Somaliland the security situation is not a problem. To be in trouble securitywise, you need to belong to a political family. The ordinary man can speak freely and use social media, but the government has taken some severe measures against media which has led to a somewhat self-assumed censorship.

Groups who are extremely vulnerable in the society are e.g. IDP's and refugees. Refugees from Ethiopia are perceived as a problem by the authorities in Somaliland. Xenophobia exists in the society, and primarily the Oromo group from Ethiopia is targeted.

In the eastern part of the territory claimed by Somaliland Khatumo state, dominated by the Darood – Harti –Dhulbahante clan, has claimed independence in January 2012. There has been fighting between Sanaag, Sool och Cayn militia (which is the military wing of Khatumo state) and the Somaliland army. The intensity of the fighting has varied over time and was during the spring 2012 a bit calmer.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Lifos har under perioden 6 – 19 juni 2012 genomfört en utredningsresa till Nairobi i Kenya samt till Mogadishu, Hargeisa och Boosaaso i Somalia i syfte att inhämta uppdaterade och fördjupade kunskaper om förhållandena i Somalia, främst rörande säkerhetssituationen, klanskydd samt möjligheten att återvända till Somalia. I förevarande rapport redovisas insamlad information främst rörande säkerhetssituationen.

2.2. Avgränsning

Delegationen genomförde under resan fyrtiosex intervjuer och har samtalat med medarbetare vid NGO:er, FN-organisationer, somalier från civila samhället i Somalia, journalist, klanäldste och företrädare för myndigheter i Somalia samt medarbetare vid ambassader och militära säkerhetsexperter i Nairobi och har vid urvalet av samtalspartners strävat efter att få en så mångfacetterad bild av situationen som möjligt.

Rapporten redovisar om inte annat anges den information som insamlats under utredningsresan. Källorna anges i fotnoter och det faktum att endast en källa redovisats betyder inte nödvändigtvis att inte flera källor uppgivit samma information. En del av källorna är på egen begäran anonymiserade för att inte riskera att pekas ut. De anonyma källorna har getts en egen anonym identitet (t.ex. internationell organisation A). I de delar rapporten redovisar Lifos bedömning av den inhämtade informationen framgår det i texten.

Mot bakgrund av bland annat den bristande säkerhetssituationen i Somalia har delegationen inte kunnat resa till andra delar Somalia än Mogadishu, Hargeisa och Boosaaso för att på plats studera situationen. Situationen i landet förhindrar fortfarande internationella organisationer att verka i vissa områden i södra och centrala Somalia och i de fall organisationer är på plats saknas där internationell personal. De källor som delegationen talat med i Nairobi har tät kontakt med kollegor på plats i södra och centrala Somalia och gör i vissa fall egna kortare besök i området. Det är mot denna bakgrund viktigt att beakta att den information delegationen fick del av under sina samtal i Nairobi inte är förstahandsinformation. Intervjuerna som genomfördes i Somalia var med samtalspartners som antingen hade sitt ursprung där eller genom sitt arbete vistats där under en längre tid.

De samtalspartner Lifos träffade under utredningsresan hade mycket begränsad information om situationen i de områden i södra och centrala Somalia som fortsatt kontrolleras av Al Shabaab och informationen var endast andrahands- eller tredjehandsinformation. Lifos har därför inte uppdaterad och tillförlitlig information om dessa områden att rapportera.

3. Aktörer i konflikten

Efter att utredningsresan genomförts har övergångsperioden i Somalia nått sitt slut den 20 augusti 2012. Nytt parlament har utsetts. Ny talman och ny president har valts av parlamentet. Förändringen markeras med att de nya institutionerna fått nya namn och kallas Somali National Government (SNG), Somali National Armed Force (SNAF), Somali National Police (SNP) och Somali National Security Force (SNSF).

Under utredningsresan löpte fortfarande övergångsperioden och därför hänvisas i rapporten till Transitional Federal Government (TFG) och dess armé, polis och säkerhetstjänst.

Den Afrikanska Unionens fredsbevarande styrka (AMISOM) är i Somalia för att skydda och stödja den svaga regeringen (TFG). De har under 2012 genomfört militära aktioner utanför Mogadishu och finns nu även i andra städer i södra och centrala Somalia. I AMISOM ingår trupp från Uganda, Burundi, Djibouti och Kenya.

I Somalia finns också med TFG lojal etiopisk trupp.

Det finns också olika klanmiliser som i striden mot Al Shabaab verkar lojalt med TFG. Som exempel på större och mer betydelsefulla klanmiliser kan nämnas Ahlu Sunna Waljamaa (ASWJ), Shabelle Valley State (SVS) och Ras Kambooni Movement.

Harakat al-Shabaab al-Mujahideen, eller Al Shabaab, är en somaliabaserad islamistisk grupp som under 2012 gått samman med Al Qaida.

4. Mogadishu

4.1. Konflikten karaktär och intensitet

I slutet av maj 2012 tog AMISOM:s och TFG:s styrkor över den tidigare av Al Shabaab kontrollerade Afgooyekorridoren och Afgooye. Offensiven sträckte sig från KM7 i Mogadishu till Afgooye. AMISOM menar att de och TFG vid denna tidpunkt också har drivit ut Al Shabaab ur samtliga delar av Mogadishu.¹ Andra samtalspartners menar att Al Shabaab finns kvar i staden² och att det till och med finns flera medlemmar i Al Shabaab i staden nu än när Al Shabaab kontrollerade staden.³ Traditionella äldste från hawiye menar att har hotbilden mot dem i staden som inte sympatiserar med Al Shabaab ökat sedan Al Shabaab tryckts ut från staden och i stället, fortfarande beväpnade, smält in bland befolkningen. Antalet hot och riktade mord har ökat och det är svårt att fritt röra sig i staden.⁴ Det finns inte

¹ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

² Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

³ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁴ Traditionella äldste från hawiye, samtal i Mogadishu 2012-06-10

längre någon frontlinje i Mogadishu, och en samtalspartner uppgav att gränsen in och ut från staden är porös.⁵ En medarbetare på AMISOM uppgav att AMISOM kontrollerar in- och utfarter till staden och menar att de har kontroll över alla strategiska platser.⁶ De flesta områden i staden är relativt säkra medan distriktet Wardhiigleey, Yaaqshiid, Dayniile och Kaaraan är mer osäkra.⁷ I dessa distrikt har Al Shabaab mer inflytande och det är fortfarande möjligt för medlemmar i Al Shabaab att gömma sig där, även om det inte är så säkert för dem. I dessa områden är det också en större närvaro av sympatisörer till Al Shabaab bland befolkningen. Sympatierna kan dock vända snabbt.⁸ Säkerhetsläget förändras snabbt i staden och situationen är oförutsägbart.⁹

AMISOM utökar sina trupper i Somalia men i juni 2012 saknades fortfarande 2 000 man för att komma upp i de drygt 17 000 som krävs för att klara att operera i hela södra och centrala Somalia. Det är svårt att få en uppfattning om hur stor styrka som AMISOM tillsammans med TFG och TFG:s allierade har på marken i Mogadishu, men det är ett litet antal. TFG samverkar utöver AMISOM även med ASWJ. TFG har såväl polis som militära styrkor.¹⁰ De är odisciplinerade och orderkedjan upprätthålls inte.¹¹ TFG:s militärdomstolar fungerar såtillvida att de arresterar människor, anklagar och har utdömt dödsdomar som kommer att verkställas.¹² TFG:s militära trupper består av åtta brigader i Mogadishu. Av dessa är två utbildade av EU i Uganda och dessa är klanblandade. Övriga sex brigader är i praktiken klanmiliser, även om de i teorin består av blandade klaner. Frågan är vilka dessa klanmiliser i praktiken är lojala med, TFG eller klanen?¹³

Därutöver finns också klanmiliser. Flera samtalspartners uppgav att varje distriktskommissionär i Mogadishu har egen milis¹⁴, medan en internationell organisation (D) uppgav att distriktskommissionärerna inte har egna miliser¹⁵. Distriktskommissionärerna lyder formellt under borgmästaren men agerar ibland självständigt från honom. Borgmästaren har dessutom en egen milis. Dessa följer klanallianser.¹⁶ Distriktskommissionärens milis i Medina består dock av två klaner som ibland har stridit mot varandra. De flesta klanmiliser och miliser som tillhör distriktskommissionärerna i Mogadishu är tungt beväpnade. Disciplinen i klanmiliserna varierar liksom huruvida de är lojala mot orderkedjan eller inte. De lyder

⁵ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁶ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁸ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁹ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹ Elman Peace Human Rights Center, Mogadishu, samtal i Mogadishu 2010-06-10

¹² Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹³ Somaliaexperter, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁴ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07, Biståndsarbetare, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁵ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁶ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

distriktskommissionären men inte alltid borgmästaren eller TFG.¹⁷ Det är många lager av säkerhetsliknande styrkor, och de kan vara ett hot beroende på vem du är och vilken klan du tillhör. Det förekommer infiltration från Al Shabaab in i TFG, alla dessa lager av säkerhetsliknande styrkor till trots.¹⁸

AMISOM är enligt Paul Kellett bra på att skapa säkerhetsbubblor i vilka krigsherrarna kan agera. Det är nu ett nytt fokus på affärsdrivna lösningar i Mogadishu där framförallt affärsmän kopplade till TFG, TFP och i gulfen är aktörer. De är mycket kraftfulla och kan dirigera händelseförloppet i staden. Vid attentat kan personer rekryteras för att utföra dådet mot en betalning av ca 25 USD. Unga medlemmar i Al Shabaab har under våren 2012 betalats av krigsherrarna för att begå mord och kasta granater. Krigsherrar och distriktskommissionärer styr i staden även om det är mindre så nu än tidigare. TFG:s polis och säkerhetstjänsten (National Security Agency, NSA) har numera mer kontroll över krigsherrarna än tidigare. NSA har demobiliserat miliser. Krigsherrarna finns också i den politiska processen. Enligt Paul Kellett är alla distriktskommissionärer krigsherrar men alla krigsherrar är inte distriktskommissionärer. Situationen är sådan att antingen arbetar man med krigsherrarna eller så dödar man dem.¹⁹

Uppgifterna om vem som står bakom attackerna med olika typer av bomber eller beskjutning är inte entydig. En del källor pekade på att det är oklart om det är Al Shabaab som står bakom alla attentaten eller om TFG själva står för en del attentat som en del i en intern maktkamp men låter det se ut som om Al Shabaab ligger bakom.²⁰ Paul Kellett menade att aktioner i Mogadishu inte alltid genomförs av extremister utan också av TFG. Dödandet under senvåren 2012 i Mogadishu är sanktionerat av borgmästaren som i sin tur står nära presidenten.²¹

Vägbomber, självmordsbomber, handgranater och väpnade uppgörelser förekommer i hela staden. Al Shabaab använder sig av granatkastare från pick-uper och det förekommer lönnmord av specifika personer. Mord sker på daglig basis i staden. Då i princip alla Mogadishubor har vapen kan vilken dispyt som helst eskalera och leda till att det blir skottlossning.²² Det rör sig om 4-5 handgranatsattacker per dag på olika ställen. De flesta attackerna med vägbomber är riktade mot TFG, TFG:s polis eller TFG:s soldater och det förekommer ca 5 vägbomber per vecka, några av enkel beskaffenhet och andra mera avancerade. När någon attackerats är det vanligt att den som attackerats, t.ex. TFG eller AMISOM, skjuter vilt omkring sig vilket innebär att civila skadas.²³ Abdi Mohamed Ismael vid Radio Shabelle lämnar samstämmig information med förtydligandet att de

¹⁷ Biståndsarbetare, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁸ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁹ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

²⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

²¹ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

²² Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

²³ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

har väldigt tunga vapen.²⁴ Det faktum att attackerna riktas mot specifika mål gör att vissa platser i staden är farligare än andra, som t.ex. platser där TFG, AMISOM eller andra måltavlor för attentat är belägna eller befinner sig.²⁵ Abdi Mohamed Ismail som arbetar på Radio Shabelle uppgav att det varit en ökning av riktade mord i Mogadishu. TFG uppger av politiska skäl att säkerheten blir bättre men samtidigt bor inte en enda person inom TFG hemma hos sig utan bor på hotell med hög säkerhet. De vågar inte heller resa runt i staden. Ett exempel är borgmästaren i Mogadishu som bor på ett hotell.²⁶ Hibo Yassin och Zakaria Mohamed Sheikh Yusuf uppgav att nivån av riktat våld inte är så hög som man skulle kunna tro eftersom de flesta bomber, t.ex. fordonsburna eller vägbomber, finns på de stora vägarna och alla som passerar förbi drabbas.²⁷

Våldet måste ses i ett politiskt sammanhang och förväntades öka eller vara konstant fram till augusti 2012 då övergångsperioden tar slut. Hur våldsutvecklingen blir därefter beror på den politiska situationen och på vem som vinner valet.²⁸

Samhällets moraliska värderingar har kollapsat vilket har lett till en utbredd kriminalitet. Exempelvis är sexuellt utnyttjande och våldtäkter ett stort problem. Pojkar med skjutvapen går in i affärer och tar vad de vill ha utan att betala för sig. Beteendet underlättas av att affärerna mest är bodar gjorda av plastskynken och att det är kvinnor som arbetar i bodarna.²⁹

4.2. Civilbefolkningens situation

4.2.1. Allmänt (hot mot gemene man)

Efter att Al Shabaab förlorat kontrollen i Mogadishu har det blivit förbättringar för gemene man. Den regelrätta krigföringen med gatustrider har upphört. Det är möjligt att gå ut på natten, elektriciteten och därmed ljuset kommer tillbaka vilket är signifikanta förbättringar.³⁰ Mogadishu är sedan 1991 en förstörd stad. Att bo i en förstörd stad är svårt och det dagliga livet i Mogadishu är hårt. Vatten och avloppssystem fungerar inte vilket leder till spridning av kolera och tyfus. Vatten levereras i containrar. Det finns inga samhällsliga resurser och ingen medicinsk service att tala om.³¹ Investerare i mark och fastigheter har gjort att byggsektorn är en het arbetsmarknad, där det finns möjlighet till daglönejobb.³²

Det finns en viss försiktighet med att återvända men återvändande förekommer. Affärsverksamheter har återupptagits och det är lättare att röra

²⁴ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

²⁵ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

²⁶ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

²⁷ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

²⁸ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

²⁹ Medarbetare vid FN Somalia, samtal i Mogadishu 2012-06-10

³⁰ Medarbetare vid AMISOM, Nairobi, samtal 2012-06-07

³¹ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

³² Medarbetare vid FN Somalia, samtal i Mogadishu 2012-06-10

sig i staden.³³ Staden byggs upp och städas upp. På Bakaramarknaden finns allt man kan önska att köpa.³⁴ Människor i staden uppger att de känner sig mera säkra nu än före augusti 2011, men det beror också på vilket område i Mogadishu det är fråga om. Medina är ett område som är mera kontrollerat men å andra sidan bor många som tillhör TFG där och som således utgör en riskgrupp och drar till sig attentat.³⁵

För gemene man är den största faran med livet i Mogadishu att befinna sig på fel plats vid fel tillfälle.³⁶ Civilbefolkningen skadas eller dödas när de hamnar i korseld, av förlupna kulor från väpnade uppgörelser eller när de råkar vara där en bomb av något slag exploderar eller en handgranat träffar.³⁷ Abdi Mohamed Ismail vid Radio Shabelle exemplifierar med en dispyt i månadsskiftet maj/juni 2012 vid en vägspärr vid KM7 där strider bröt ut mellan TFG:s polis och TFG:s armé. Striderna ledde till att fem civila dog och sexton skadades.³⁸ Dispyter gemene man emellan riskerar att utmynna i våld och kriminalitet, en företeelse som ökat.³⁹

Februari – maj 2012 rapporterades 3 000 vapenrelaterade våldsskador inklusive vapenskador i hemmen. Det är svårt att veta vem som är civil när personerna kommer till sjukhus. Barn upp till fem års ålder räknas som barn i statistiken.⁴⁰

Traditionella äldste från hawiye uppgav att lag och ordning bara finns till namnet. TFG har inte kapacitet att köra ut Al Shabaab helt och hållet och Al Shabaab är fortfarande aktiva i staden. Det saknas effektiv polis och domstolsväsende. Polisen saknar kapacitet att utreda. Det finns polisstationer i alla sexton distrikten men ibland är det inte ens en polis på plats på stationen. Det är dyrt för den enskilde att gå till domstol. Detta sammantaget gör att i praktiken kan inte brott mot en person tas till polis och domstol.⁴¹ TFG och dess administration, inkluderat polisen, saknar disciplin. Polisen hade i juni 2012 inte fått lön på nio månader och poliser deltar i plundringar och våldtäkter som drabbar civilbefolkningen. Samhället är korrupt och polisen tar emot betalningar illegalt. En del av stadens vägspärrar bemannas av TFG-personal och oenighet om inkomsterna kan uppstå. Det förekommer också att olika TFG-grupperingar hamnar i skottlossning med varandra där civila kan komma i korselden.⁴² Hibo Yassin och Zakaria Mohamed Sheikh Yusuf uppgav att en soldat i TFG:s armé har 100 - 150 USD/mån men att dessa löner betalas ut oregelbundet

³³ Internationell organisation E, Nairobi, samtal 2012-06-07

³⁴ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

³⁵ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07, Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

³⁶ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

³⁷ Internationell organisation C, samtal 2012-06-07

³⁸ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

³⁹ Internationell organisation C, Nairobi, samtal 2012-06-07

⁴⁰ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁴¹ Traditionella äldste från hawiye, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁴² Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

och med kraftiga förseningar.⁴³ Enligt Abdi Mohamed Ismail vid Radio Shabelle kan ingen ge skydd i Mogadishu. Att anmäla ett fall till polisen resulterar inte i någon åtgärd från polisens sida.⁴⁴

Olika milisgrupper infiltrerar och finns bland civilbefolkningen. Detta gäller främst Al Shabaab men även andra grupper.⁴⁵ Tidigare höll Al Shabaab till i de områden de kontrollerade, medan Al Shabaabs medlemmar efter det att Al Shabaab som organisation drivits ut ur Mogadishu kan finnas överallt i staden.⁴⁶ Det leder till att det är svårt att veta vem som är vem och hur man ska förhålla sig till sina medmänniskor. Vidare finns ingen standard för uniformer och kläder. Några miliser har uniformer medan andra arbetar i vanliga civila kläder. Uniformer kan också köpas av gemene man på Bakaramarknaden.⁴⁷ Detta bidrar också till att det är svårt att veta vem man har att göra med.

För en vanlig man, som inte tillhör någon speciell riskgrupp, är det största hotet att bli utpekad av TFG eller Al Shabaab som tillhörande den andra gruppen. Människor är nervösa och ängsliga.⁴⁸ Traditionella äldste från hawiye menar att alla som inte sympatiserar med Al Shabaab, även gemene man, kan dödas. De uppger att Al Shabaab ser på alla som bor inom TFG-kontrollerat område som fiender. Det kan räcka med att du hälsar på en TFG-soldat på gatan för att du ska bli föremål för ett riktat mord.⁴⁹

Det största hotet mot en vanlig kvinna, som inte tillhör någon särskild riskgrupp, är övergrepp och sexuellt våld.⁵⁰ Teförsäljerskor vid vägkanten löper exempelvis en stor risk att bli våldtagna.⁵¹

En internationell organisation (D) uppgav att farligast för civilbefolkningen är övergivna milismedlemmar. Dessa har ingenstans att ta vägen och är svåra att reintegrera i samhället. För minsta lilla provokation skjuter de till döds.⁵²

4.2.2. Riskgrupper

Vissa grupper är särskilt utsatta för mord och andra attentat. Det handlar om människor med inflytande. Dit hör de som återvänder, såväl som investerare som mer välbärgade affärsmän och de som kommer för familjebesök.⁵³ Affärsmännen reser in i Mogadishu och stannar tre till fyra dagar för att starta upp sina affärer och sedan drar de sig ur staden igen.⁵⁴ Deras familjer

⁴³ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

⁴⁴ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁴⁵ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁴⁶ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁴⁷ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁴⁸ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁴⁹ Traditionella äldste från hawiye, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁵⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁵¹ Somaliaexperter, samtal i Nairobi 2012-06-11

⁵² Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁵³ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁵⁴ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

är mot bakgrund av säkerhetsläget i Mogadishu kvar utomlands.⁵⁵ Abdi Mohamed Ismail vid Radio Shabelle uppger att fyra till sex personer per dag dödas. De dödade är mer välbeställda affärsmän som anklagas för att sympatisera med TFG eller som anklagas för att sympatisera med Al Shabaab eller för att vara spioner för den ena eller andra sidan.⁵⁶

Personer med anknytning till TFG och personer som är politiskt aktiva och positionerar sig i den politiska nyordningen från augusti 2012 är andra grupper som är särskilt utsatta liksom domare i det sekulära domstolssystemet. Det kan också vara personer som har anknytning till dessa grupper av särskilt utsatta personer.⁵⁷

Journalister är utsatta. Abdi Mohamed Ismail från Radio Shabelle uppgav att tre journalister vid Radio Shabelle dödades och två skadats under perioden januari – 10 juni 2012. I juni dödades också en journalist från Barkulan Radio. Abdi har själv hyrt säkerhetspersonal, men de som inte har råd med det dödas. Al Shabaab är inte det enda hotet i Mogadishu. Al Shabaab har offentligt deklarerat att de ska rikta våld mot journalister, vilket de också gör. Andra grupper riktar dock också våld mot journalister. Våldsattentat mot journalister förekommer ofta i distrikt där TFG har kontroll, vilket gör att Abdi misstänker att såväl TFG som andra miliser kan ligga bakom en del av dåden. Personer inom TFG hotar andra personer inom TFG. Abdi berättar om en kollega som vid ett besök på den somaliska migrationsmyndigheten fick mottaga hot om att han skulle dödas när han lämnade moskén. Detta skedde också. En man försökte följa efter förövaren varpå även den mannen dödades. Dagen efter anklagade TFG en annan man för dådet och dödade honom genom att skjuta honom till döds.⁵⁸

En internationell organisation (G) uppgav att icke-somalier tillhör den grupp som är särskilt utsatt för mord och andra attentat och att speciellt risken för kenyaner ökat. Personer som arbetar för eller är associerade med en NGO är även de särskilt utsatta.⁵⁹

En internationell organisation uppgav att personer som hoppat av från Al Shabaab inte löper någon särskild risk för attentat från Al Shabaab. Däremot är högre tjänstemän, liksom utlänningar, målgrupp för Al Shabaabs attentat.⁶⁰

Vissa grupper är mer utsatta än gemene man då de har en svag position i samhället och inte kan försvara sig själva. Dit hör internflyktingar och andra människor som kommer från andra områden än där de nu befinner sig.⁶¹

⁵⁵ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁵⁶ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁵⁷ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁵⁸ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁵⁹ Internationell organisation G, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁶⁰ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁶¹ Internationell organisation G, samtal i Nairobi 2012-06-08

Däremot är ingen klan särskilt utsatt på grund av sin klantillhörighet. Mogadishu är en multiklanstad. För sin egen säkerhet måste man känna till sin klan. Klanens inflytande är mindre signifikant än utanför Mogadishu men man måste vara uppmärksam och ha känsla för klanaspekten. Ingen kommer att stoppa dig på grund av klantillhörighet om du går genom de olika delarna i staden. Du kan resa genom men inte bosätta dig i områden där din klan inte finns.⁶²

Klan kommer dock åter upp i politiska sammanhang i Mogadishu. En känslig fråga är vem som är klanernas genuint äkta äldste. I och med att klan åter blivit en politisk plattform förekommer det att andra än äldste försöker använda sig av klanen för att skapa sig en position.⁶³

4.2.3. Kvinnor

Kvinnor, framförallt i internflyktinglägren, löper risk att bli våldtagna.⁶⁴

Traditionella äldste från hawiye uppgav att det förekommer tvångsäktenskap av kvinnor och flickor som är internflyktingar. De gifts bort med män som är med i Al Shabaab. Unga män inom Al Shabaab har två eller tre fruar, vilket är ett sätt för Al Shabaab att uppmuntra sina män. De får gifta sig med en fru till i stället för att få pengar i lön.⁶⁵

Somali Women Development Center uppgav att de kan uppleva specifika hot om de försöker ingripa i enskilda fall. Det finns däremot inga generella hot mot kvinnoorganisationer. Det är lätt att existera som kvinnoorganisation och det finns en respekt för kvinnor i kulturen. Däremot är aktivister för mänskliga rättigheter och journalister riskgrupper för att råka ut för attentat.⁶⁶

4.2.4. Barn

Somali Women Development Center uppgav att rapporteringen om våldtäkter på barn har ökat under april och maj 2012. Det är oklart vad som är orsaken men kan bero på en ökad rapportering. Barn våldtas snarare av lärare i t.ex. Koranskolan än av miliser.⁶⁷

Våld i hemmet drabbar primärt kvinnan, men i hushåll där det endast finns barn (childheaded households) förekommer våld. Barnen bor på grund av fattigdom på gatan och det är en våldsam miljö.⁶⁸

Miliser allierade med eller lydande under TFG rekryterar barn och har barn i sina led. TFG har dock i viss utsträckning kontroll över

⁶² Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁶³ Medarbetare vid FN Somalia, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁶⁴ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁶⁵ Traditionella äldste från hawiye, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁶⁶ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁶⁷ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁶⁸ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

distriktskommissionärerna och deras rekrytering. Det förekommer att distriktskommissionärer arresteras men de släpps igen efter några dagar.⁶⁹

4.2.5. Internflyktingar

Internflyktingarnas situation är särskilt svår. Det förekommer konstant övergrepp och mord där internflyktingar är offer.⁷⁰ I bosättningarna förekommer mycket sexuellt våld och rekrytering av barn.⁷¹ De flesta som bor i internflyktinglägren är kvinnor och barn, det bor inte många män där.⁷²

Internflyktingar som bor i Mogadishu är en inkomstkälla för *gatekeepers* som tar betalt för så kallat beskydd. Många av de bosättningar där internflyktingar bor har skapats av sig själva.⁷³ Internflyktingar kan erhålla ekonomiskt stöd. Delar av det stödet, ibland en femtedel av summan, måste betalas för beskydd. Den som skaffar sig en inkomst måste också betala delar av den för beskydd. Betalar du inte kommer någon att följa dig hem och ta pengarna. På så sätt fungerar internflyktingar och andra fattiga personer som resurser för andra i staden. Hyror och andra levnadsomkostnader har gått upp kraftigt i Mogadishu till följd av de pengar som strömmar in i staden i samband med byggboomen.⁷⁴

Internflyktingar står inför hot om vräkning från de byggnader som de bosatt sig i.⁷⁵ Vräkningarna kan ske utan varsel och utan att internflyktingarna hänvisas till något annat ställe.⁷⁶ Orsaken till detta står att finna i den ekonomiska boomen i Mogadishu där pris på mark och egendom stiger. Företagare öppnar affärer och det är mer lönsamt för såväl regeringen som privata markägare att hyra ut mark och byggnader till dem än till de internflyktingar som bor där. Internflyktingarna måste lösa problemet vart de då ska ta vägen. TFG har ingen funktion för att hantera frågan.⁷⁷ En annan anledning till vräkningarna av internflyktingar är att många internflyktingar är från klanen rahanweyne och minoritetsgrupper, som potentiellt kan vara allierade med Al Shabaab.⁷⁸

Den före detta diktatorn Siad Barre exproprierade under sin tid vid makten mark som nu krävs tillbaka.⁷⁹ Generellt sett vet man vem som äger husen i Mogadishu, men det beror också på om det t.ex. finns grannar där som kan berättat vem som tidigare bott och ägt huset. Egendomstvister är idag inte ett stort problem men skulle kunna bli det och utvecklas till klankonflikter.⁸⁰

⁶⁹ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷⁰ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷¹ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷² Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷³ Internationell organisation F, samtal i Nairobi, 2012-06-07

⁷⁴ Somalia experter, samtal i Nairobi 2012-06-11

⁷⁵ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷⁶ Somaliaexperter, Nairobi, samtal 2012-06-11

⁷⁷ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁷⁸ Biståndsarbetare, samtal i Nairobi 2012-06-11

⁷⁹ Internationell organisation F, samtal i Nairobi, 2012-06-07

⁸⁰ Internationell organisation E, samtal i Nairobi, 2012-06-07

Internflyktingarnas bostadsområden är ungefär detsamma som slum. Vid en studie såg man att omkring hundra hushåll flyttar runt och räknas på flera ställen vilket ger dem fördelar.⁸¹ En del personer har varit internflyktingar i 20 år. Av dem har nu en del det bra ställt, andra inte. Det finns också fattiga stadsbor som inte är internflyktingar som bor i den typ av bostäder och i de områden där många internflyktingar bor. Det är ur ett humanitärt perspektiv inte viktigt att skilja internflyktingar och fattiga stadsbor åt. En annan anledning till att det är svårt att veta vem som är internflykting är att en del av dem som passerar in och ut ur staden är internflyktingar, andra inte. Det finns också människor som rör sig till och från Mogadishu för sin dagliga verksamhet.⁸²

Somaliaexperter som Lifos talade med i Nairobi i juni 2012 uppskattade att av internflyktingarna i Mogadishu kommer ca 60 % från regionerna Bay och Bakool.⁸³ I lägren är det dock blandat med människor från olika klaner och minoritetsgrupper, även om det ibland kan vara flera från en och samma klan eller minoritetsgrupp som bor i ett specifikt läger. Det spelar dock ingen roll ur skyddsperspektiv om internflyktingarna bor ihop med klansmän eller inte. De saknar vapen och är därför utsatta för övergrepp ändå. En grupp som nämndes som extra utsatt är personer från klanen rahanweyne från regionerna Bay och Bakool.⁸⁴

Våldtäkter drabbar främst kvinnor som är internflyktingar. Förövarna är personer i miliser, poliser och militärer. Främst sker övergreppen när kvinnorna lämnar lägren för att t.ex. gå på toaletten som finns utanför lägren, men det förekommer också övergrepp inne i lägren. De bostäder som internflyktingarna har är ofta gjorda av tyg, plast och papp och saknar dörrar och fönster. Förövarna kan skära upp väggarna och ta sig in. Barn ser sina mödrar våldtas och ibland även maken som är under vapenhot. Somali Women Development Center uppgav också att våld i hemmet är utbrett.⁸⁵ Abdi Mohamed Ismail vid Radio Shabelle uppgav också att internflyktingar drabbas av den skottlossning som sker i staden då förlupna kulor går rakt genom materialet i väggarna i deras bostäder.⁸⁶

Internflyktinglägret Badbaado drivs numera av TFG. Lägret är en katastrof när det kommer till säkerhet. Polisen vågar inte göra någonting åt situationen.⁸⁷ Paul Kellett uppgav å andra sidan att det är färre våldtäkter i Badbaado-lägret nu även om de fortfarande äger rum. Säkerhetssituationen i lägret är beroende av vem som vaktar lägret.⁸⁸

⁸¹ Internationell organisation E, samtal i Nairobi, samtal 2012-06-07

⁸² Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁸³ Somaliaexperter, samtal i Nairobi 2012-06-11

⁸⁴ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁸⁵ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁸⁶ Mohamed Ismail, Abdi, Radio Shabelle, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁸⁷ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁸⁸ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

4.2.6. Resa i samt till och från Mogadishu

Människor i Mogadishu vet vem som är i rörelse i staden samt till och från staden. Information och rykten sprids snabbt från mun till mun eller via mobiltelefon.⁸⁹

Den som är från Mogadishu och känner till staden vet hur man ska ta sig fram. Man tar kontakt med släktingar och andra kontakter för att ordna med sin säkerhet vid inresan. Om man inte kommer från staden kan det vara svårare. Säkerheten för den som rör sig i staden beror också på vem man är och om man tillhör någon riskgrupp eller inte.⁹⁰

Vad gäller möjligheten att ta sig runt i staden är uppgifterna inte helt överensstämmande. Elman Peace Human Rights Center uppgav att vanliga civila kan röra sig fritt i staden.⁹¹ Somali Women Development Center uppgav att vägspärrar inte påverkar kvinnor. De ombeds inte betala och de som bemannar vägspärrarna gör ingenting mot kvinnor.⁹² Paul Kellett menade att människor inte kan röra sig runt i staden. Om man inte betalar avgift vid vägspärrarna blir man dödad. I slutet av maj 2012 fanns 23 illegala vägspärrar i Mogadishu.⁹³ Enligt en internationell organisation (D) bemannar TFG:s polis de formella vägspärrarna, t.ex. på de stora gatorna och vid KM5 och KM4 samt inne i staden. Som inne i staden räknas områdena Cabdulcasiis, Boondheere, Shangaani, Hamar Weyne och Hamar Jabjab men gränsen är inte skarp eller tydlig. Vid TFG:s vägspärrar förekommer en mall för vilka frågor som ställs till förbipasserande. En sådan mall finns inte vid illegala vägspärrar vid mindre gator i andra delar av staden som bemannas av andra grupperingar och som tar ut avgifter illegalt.⁹⁴ Somali Women Development Center uppgav att det finns officiella vägspärrar i Wadajir och Dharkenley men att övriga vägspärrar är illegala och finns på snart sagt varenda gata.⁹⁵ Unga män, eller pojkar i 15-16 årsåldern, från somaliska samhället med skjutvapen som tuggar khat bemannar vägspärrarna. En internationell organisation (D) uppgav att majoriteten av Mogadishus invånare är fattiga och lever på mindre än 1 USD/dag. De går omvägar kring vägspärrarna för att slippa betala och ibland kan det hända att man kan förhandla sig till att slippa betala för att man är fattig och saknar medel. En internationell organisation (D) uppgav att det är en policy att inte berätta hur mycket man betalar vid vägspärrar. Minibussar blir också stannade och får betala.⁹⁶ Somali Women Development Center uppgav att en minibuss kan få betala 7 000 shilling. Det beror lite på och man kan också få betala 10 000 eller 20 000 shilling.⁹⁷ En del av vägspärrarna sköts av TFG medan andra bemannas av andra

⁸⁹ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁹⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁹¹ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu, 2012-06-10

⁹² Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁹³ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

⁹⁴ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁹⁵ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

⁹⁶ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁹⁷ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

grupperingar som också kan bära uniform. Vägspärrarna handlar mest om geografisk kontroll.

Säkerhetssituationen i Mogadishu är en ekonomisk fråga och säkerhet är en vara som köps och säljs. Exempelvis säljer stora hotell i Mogadishu säkerhet bestående i fordon och vakter för 1 000 USD/dag.⁹⁸ Paul Kellett noterade dock att är man så välbeställd att man har råd att flyga till Mogadishu har man också ekonomisk möjlighet att ordna den personliga säkerheten vid ankomsten.⁹⁹

På vägen mellan Mogadishu och Gaalkacyo samt vägen mellan Beledweyne och Gaalkacyo är det vägspärrar som uppfattas som säkra. Det är bara att betala och åka vidare.¹⁰⁰

4.3. Lifos kommentar

Lifos konstaterar att TFG och AMISOM numera har inflytande i hela Mogadishu och att Al Shabaab inte längre kontrollerar någon del av staden. Det förekommer inte längre täta och intensiva strider vid frontlinjer i staden. Al Shabaab finns dock kvar i staden beblandad med befolkningen och kan därifrån utföra attentat. Det tar sig uttryck i riktat våld mot specifika grupper i samhället, vilket också drabbar gemene man som befinner sig på fel ställe vid fel tillfälle. Våldet tar sig uttryck i olika typer av bomber, men även i skottlossning som kan förekomma miliser emellan eller från TFG:s polis eller AMISOM i samband med attentat. Det finns också anledning att tro att även andra aktörer än Al Shabaab ligger bakom en del av det riktade våldet som förekommer i staden, exempelvis som en del i en intern maktkamp inom TFG. Säkerhetsläget förändras snabbt och situationen är oförutsägbar. Det kan röra sig om 4-5 handgranatsattacker per dag på olika ställen och ca 5 vägbomber per vecka. Det finns därutöver en utbredd kriminalitet och tillgången till vapen bland gemene man är mycket stor.

Sedan Al Shabaab inte längre kontrollerar delar av staden har det blivit förbättringar för gemene man. Frontkriget i staden har försvunnit och vissa förbättringar i infrastrukturen, såsom att det åter finns elektricitet, påverkar det dagliga livet. Vatten- och avloppssystem fungerar dock fortfarande inte. Somalier återvänder till Mogadishu, både från övriga Somalia och från diasporan, men många stannar ett kort tag och gör affärer och återvänder sedan till sina familjer utanför staden eller i diasporan. Investeringar i mark och fastigheter har lett till en byggboom där det finns arbetstillfällen men också till att internflyktingar med kort varsel och utan någon anvisad plats att ta vägen drivs från sina hem. Den utbredda kriminaliteten i kombination med att polisen saknar kapacitet att utreda brott och att korruptionen inom administrationen är utbredd leder till en osäker situation för gemene man. Vapenrelaterade skador är vanliga, 3 000 rapporterades under perioden februari – maj 2012. För gemene man är den största risken att befinna sig på

⁹⁸ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

⁹⁹ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁰⁰ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

fel plats vid fel tillfälle och därför komma i vägen för ett bombattentat eller hamna i korselden i skottlossning mellan exempelvis två miliser samt att av TFG bli utpekad som tillhörande Al Shabaab eller vice versa. I och med att Al Shabaab nu inte kontrollerar något område utan beblandat sig med invånarna i staden är det svårt att veta vem som är vem och misstänksamheten i staden från alla sidor är stor. Det krävs endast litet för att misstankar ska fattas och du ska bli föremål för ett riktat attentat. För den vanliga kvinnan är det största hotet att bli utsatt för övergrepp och sexuellt våld.

Det finns vissa grupperingar i samhället som är särskilt utsatta för mord och andra attentat. Sammanfattningsvis kan sägas att det är personer med inflytande i samhället. Hit hör välbärgade affärsmän, journalister, politiskt aktiva, personer i eller med anknytning till TFG, personer som sympatiserar med Al Shabaab, icke-somalier, personer som arbetar för eller associeras med NGO:er.

En betydande andel av invånarna i Mogadishu är internflyktingar och deras situation är särskilt svår. De saknar klanskydd och är extra utsatta för övergrepp. Deras påvra bostäder, vars väggmateriel ofta kan skäras upp med kniv, gör dem utsatta för övergrepp även hemma. De är en inkomstkälla för gatekeepers som tar betalt för så kallat beskydd men drabbas nu också av vräkningar då marken eller fastigheten där de bor är mer lönsam att investera i på annat sätt än att upplåta den till internflyktingar.

Klanaspekten är fortfarande viktig i staden så till vida att gemene man som rör sig genom staden måste känna till sin klan, även om ingen stoppas specifikt för sin klantillhörighet. Klan har dock kommit tillbaka som en viktig fråga i politiska sammanhang.

Det är lättare att röra sig i staden även om det finns vägspärrar där betalning krävs för att få passera. Den information som inhämtades om möjligheten att ta sig runt i Mogadishu är i vissa delar motstridig. Det förefaller inte finnas någon enhetlig bild över var TFG:s legala vägspärrar finns eller hur många vägspärrar det finns. Inte heller hur mycket man får betala eller om alla måste betala. Lifos drar slutsatsen att det, bland annat mot bakgrund av den mängd uniformer som florerar i staden, är svårt att veta vem som faktiskt bemannar vägspärrarna. Eftersom TFG:s poliser och soldater betalas oregelbundet kan de, liksom de vid de illegala vägspärrarna, antas säkerställa egna inkomster på ett icke förutsägbart sätt. Ingen samtalspartner har dock berättat om våld eller övergrepp vid vägspärrarna.

5. Södra och centrala Somalia utanför Mogadishu – områden varifrån Al Shabaab drivits bort

5.1. Konfliktens karaktär och intensitet

I de områden som Al Shabaab drivits bort från har AMISOM kontroll över vissa områden men inte kontroll mellan städerna. Det finns områden där de

har inflytande men inte kontroll. Al Shabaab vill inte heller se några humanitära insatser i dessa områden eftersom dessa enligt Al Shabaabs sätt att se har samband med TFG och kenyanska styrkor.¹⁰¹

TFG går in i och tar över städerna som kontrollerats av Al Shabaab men det är ofta klanmiliser som försvarar områdena. Det genomförs militära operationer för att säkra territoriet. Huvudpoängen är att somalierna ska göra jobbet själva och AMISOM skapa förutsättningarna för somalierna att göra det.¹⁰²

Den lokala administrationen, distriktskommissionären, och varje region är speciell. Det är olika klaner som har inflytande på olika geografiska platser. Al Shabaab har under sin tid vid makten framgångsrikt utnyttjat befintliga sprickor i samhället. Nu är dock situationen sådan att små klaner återigen är små klaner. Det krävs att man har ett underifrånperspektiv vid tillsättningen av de nya administrationerna som ska tillsättas i före detta Al Shabaabkontrollerade områden.¹⁰³ I de före detta Al Shabaabkontrollerade områdena finns nu etiopier, kenyaner samt olika klaner som bekänner sig lojala med TFG men i grunden är lojala med egna intressen.¹⁰⁴ Det förekommer att ledare för administrationerna pekas ut av lokala klaner samtidigt som t.ex. etiopierna tillsätter en ledare i området. Frågan är hur de ska ses tillsammans.¹⁰⁵ Hibo Yassin och Zakaria Mohamed Sheikh Yusuf uppgav att TFG administrerar områdena utan att konsultera lokala ledare. De nominerar personer till ledande positioner från andra klaner än de i området dominerande. De nominerade ledarna har inte klanens förtroende vilket leder till spänningar.¹⁰⁶ En internationell organisation (D) uppgav att distriktskommissionärer i före detta Al Shabaabkontrollerade områden utanför Mogadishu har representanter för miliser och klaner i sin administration. Distriktskommissionärerna försöker jämka så att det i administrationen finns olika intressen representerade. Samma internationella organisation uppgav att generellt jobbar de olika intressena bra tillsammans.¹⁰⁷

Al Shabaab finns kvar i områden som de tidigare kontrollerat. De smälter in i befolkningen och bildar en cellstruktur, som är svår att bekämpa. Det gäller t.ex. Afgooye och Mogadishu.¹⁰⁸ En internationell organisation uppgav att TFG:s myndigheter finns i några urbana center medan Al Shabaab befinner sig utanför städerna och där är säkerhetssituationen riskabel.¹⁰⁹

¹⁰¹ Internationell organisation E, samtal i Nairobi, 2012-06-07

¹⁰² Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁰³ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁰⁴ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁰⁵ Kellett, Paul, samtal i Nairobi, 2012-06-07

¹⁰⁶ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁰⁷ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁰⁸ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁰⁹ Internationell organisation D, samtal i Nairobi, 2012-06-08

Generellt kan sägas att inom de områden som Al Shabaab kontrollerade rådde lag och ordning även om befolkningen som bodde där saknade rättigheter. I områden där Al Shabaab inte längre har makten utan TFG eller aktörer lojala med TFG har inflytande är det enligt en biståndsarbetare Lifos talade med kaos. Det är enligt samma källa lättare att distribuera mat i områden som kontrolleras av Al Shabaab än de som Al Shabaab lämnat. Utmaningen nu består i att återinföra lag och ordning i de områden där TFG har inflytande.¹¹⁰ En process att avvärpa samhället kommer att vara en lång process och kommer inte att bli lätt. Ingen klan vill ge upp sin ställning och det finns en krigskultur att varje dispyt löses med vapen.¹¹¹

Det är svårt att nå de områden som Al Shabaab drivits bort från. Vägar dit är blockerade och det finns små öar av Al Shabaab närvarande.¹¹²

En internationell organisation (E) uppgav att etiopierna har en bättre armé än kenyanerna men att det ur säkerhetsperspektiv för den enskilde somalieren på plats inte är någon skillnad mellan arméerna. Etiopierna har en lokal administration på plats i de områden där Al Shabaab drivits bort, men har svårt att få acceptans för den lokalt. Lyckas man inte få acceptans för den nya lokala administrationen kan det hända att befolkningen åter vänder sig till klanerna och det kan leda till mer strider.¹¹³

5.1.1. Afgooyekorridoren och Afgooye

Afgooye och Afgooyekorridoren var i juni 2012 säkerhetsmässigt mycket osäkert.¹¹⁴ Efter offensiven i maj 2012 i Afgooyekorridoren stod det klart att det inte, som tidigare uppskattats, kan ha varit så många som 400 000 internflyktingar i Afgooyekorridoren.¹¹⁵

Afgooyekorridoren har ändrat karaktär från internflyktingsbosättningar till förort. Offensiven i maj 2012 uppskattas ha lett till att högst 10 000 personer på nytt blivit internflyktingar. Många av de i Afgooye vill inte mista den levnadsstandard de uppnått där och är därför kvar. De som tagit sig till Mogadishu kan uppfattas som en risk för TFG och behöver därför hålla en låg profil i Mogadishu.¹¹⁶

I samband med offensiven i Afgooyekorridoren gjorde TFG en razzia och grep hundra barn som de menade var stridande för Al Shabaab. Några släpptes senare mot betalning medan andra glömts bort.¹¹⁷

¹¹⁰ Biståndsarbetare, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹¹¹ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹² Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹³ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹⁴ Somaliaexperter, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹¹⁵ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹⁶ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹¹⁷ Internationell organisation C, samtal i Nairobi 2012-06-07

TFG har utsett en person från klanen digil, som inte kommer från området, till ledare utan att konsultera det civila samhället eller andra klaner. De lokala klanerna i Afgooye är missnöjda med situationen.¹¹⁸

5.1.2. Galgaduud

ASWJ finns i Dhusamarreeb. Etiopien gick in i Ceel Buur vilket ledde till att Al Shabaab begav sig till Dhusamarreeb. Etiopierna finns i Ceel Buur, men frågan är vad som finns i omgivningarna runt Ceel Buur. Al Shabaab är nära området Dhusamarreeb. Människor i området lämnar det på morgonen och kommer tillbaka på kvällen i rädsla för vad som ska hända under dagen.¹¹⁹

Etiopierna tar områden från Al Shabaab vilket leder till att Al Shabaab tar områden från ASWJ. Vilken kontroll har egentligen etiopierna? Al Shabaab är starkare än någonsin i områden där de har kontroll.¹²⁰

Gaalkacyo

Gaalkacyo är en delad stad. Den norra halvan av staden ligger i Puntland och den södra i regionen Galguduud i det som utropats som staten Galmudug och som ligger i södra och centrala Somalia. Den södra sidan av staden är säker. Under 2011 pågick en klankonflikt i staden.¹²¹

Galmudug

Galmudug är en helt klanbaserad administration där det förekommer konflikter utmed klanlinjerna. Administrationen i Galmudug deltar ibland i möten i Mogadishu angående säkerheten. Det finns spänningar inom administrationen vilket gör den mycket svag.¹²²

Himan och Heeb

Himan och Heeb är en klanbaserad administration vars president är från Minnesota, USA. Det förekommer konflikter utmed klanlinjerna, ofta dispyter gällande gränser och resurser. I Cabduwaaq-området är det i första hand ASWJ som har kontroll över territoriet. Administrationen av området är dock fundamentalt svag.¹²³

5.1.3. Hiiran

I Hiiran finns TFG:s trupper samt AMISOM-trupper från Djibouti. Hiiran är till största delen säkert, men det förekommer en del explosioner från vägbomber mm.¹²⁴ SVS är knutna till Etiopien men har starkare band till intressen i Somalia. I Beledweyne finns också TFG och ASWJ. Det är flera

¹¹⁸ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹¹⁹ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

¹²⁰ Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

¹²¹ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

¹²² Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹²³ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹²⁴ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

lager av olika intressen som alla har tillgång till vapen.¹²⁵ Det finns i Beledweyne en dispyt mellan den utsedde distriktskommissionären och SVS. Tillvägagångssättet TFG hade när de utsåg distriktskommissionär passar inte in i hur man traditionellt väljer sina ledare och har därför stött på motstånd lokalt.¹²⁶

Hibo Yassin och Zakaria Mohamed Sheikh Yusuf uppgav att i Beledweyne är etiopierna inte närmare staden än 20 km. Fler än fyra klaner finns i området men endast en klan finns i TFG:s administration, vilket lämnar tre klaner utanför. Dessa tre klaner stödjer Al Shabaab och ASWJ. Det leder till ett spänt förhållande mellan de lokala klanerna.¹²⁷

5.1.4. Bay och Bakool

Al Shabaab har lämnat städerna men områdena kring städerna är mycket farliga, vilket bland annat gör vägarna farliga. Al Shabaab kontrollerar området utanför städerna och det förekommer skottlossning mellan Al Shabaab och TFG beroende på område. Situationen inne i Baidoa är bättre och upplevs inte som farlig. Tidigare hade Al Shabaab en administration i Baidoa men efter att anti-Al Shabaab styrkor tagit över finns nu etiopierna, AMISOM och TFG där i en maktdynamik vari de utmanar varandra.¹²⁸ Hibo Yassin och Zakaria Mohamed Sheikh Yusuf uppgav att TFG har utsett en person från en klan till att leda administrationen medan de andra lokala klanerna är missnöjda med situationen.¹²⁹ En medarbetare vid en internationell organisation (F) frågar sig vem som är myndigheten i Baidoa och svarar retoriskt att det är en person som rapporterar mer till Etiopien än till TFG och beskriver Baidoa som en garnisonsstad. Generella säkerhetssituationen i före detta Al Shabaabkontrollerade områden har blivit sämre. Det är sämre så tillvida att administrationen är oklar men det är inte farligare för gemene man. Gemene man är säker om denne är tillbaka i sin klans område. Många familjer har flyttat från Baidoa till Mogadishu. Det har sagts att de är Al Shabaabfamiljer och att det är lättare för dem att ta sig runt i Mogadishu. Hundratals har lämnat Baidoa vars omgivningar inte ligger i frontlinjen.¹³⁰

5.1.5. Gedo

Det går att röra sig utan eskort i Gedo. Affärsmän reser utan eskort och förhandlar och argumenterar sig fram vid vägspärrarna.¹³¹

Etiopien befinner sig enligt en internationell organisation (D) i Gedo på grund av egna nationella intressen.¹³² Det finns nu färre etiopier i Gedo men det finns ett större antal miliser lojala med TFG. Etiopien har tränat

¹²⁵ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹²⁶ Internationell organisation E, samtal i Nairobi, 2012-06-07

¹²⁷ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹²⁸ Medarbetare vid AMISOM, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹²⁹ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹³⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹³¹ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹³² Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

proxymilisen och det finns någon form av kontroll av området, dock i mindre grad.¹³³

Ceel Waaq är under kontroll av TFG men lämnar man staden får man av säkerhetsskäl resa ut en annan väg än man reste in.¹³⁴ TFG har utsett en ledare i Ceel Waaq som kommer från en klan medan andra i området befintliga klaner är missnöjda med utnämningen. Situationen är på samma sätt i Belet Hawo.¹³⁵

En biståndsarbetare uppgav att Dollow föreföll säkert men att situationen utanför orten är mer osäker. Al Shabaab finns fortfarande på landsbygden runt omkring.¹³⁶

5.1.6. Juba

Juba Hoose (Lower Juba) är ett stort landområde som i juni 2012 i stora delar kontrollerades av Al Shabaab. Jubazonen är väl odlad och föder lokalbefolkningen och Al Shabaab. Staden Jilib är en strategiskt viktig stad eftersom den har vattenresurser.¹³⁷

En internationell organisation (E) berättade att Afmadow var säkrat av allierade till TFG. Folk återvänder till staden även om det fortfarande vid vårt samtal i juni 2012 förekom granateld.¹³⁸ TFG har utsett en ledare i Afmadow från en klan medan andra lokala klaner är missnöjda med valet.¹³⁹

I Jubadalen har såväl Uganda som Etiopien och Kenya egna intressen. Uganda saknar kust och därmed hamn och är därför intresserade av inflytande i området samt att Uganda har intressen genom sitt deltagande i AMISOM. Kenya planerar en oljeledning från Sydsudan till Lamu i norra Kenya och har därmed intressen i situationen i Jubadalen i Somalia som ligger strax norr där om. Etiopien saknar liksom Uganda kust och hamn. Vidare har Etiopien intresse av att hålla den etiopiska delen av ogadenklanen och den somaliska delen av samma klan åtskilda.¹⁴⁰ Andra

¹³³ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹³⁴ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹³⁵ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹³⁶ Biståndsarbetare, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹³⁷ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹³⁸ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹³⁹ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁴⁰ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

intressenter i området är staten Azaniya¹⁴¹, Ras Kambooni och Madobe¹⁴² samt Barre Hiirale¹⁴³.

Det är vanligt förekommande att klaner känner att andra klaner kontrollerar dem vilket leder till att de försöker eliminera dessa.¹⁴⁴

Kismaayo

De många intressena i Juba, och framförallt i Kismaayo vars hamn genererar stora inkomster, befaras leda till att även efter att Al Shabaab i en framtid drivits bort från staden kommer dessa intressen fortsätta att utmana varandra.¹⁴⁵

Lokala Al Shabaabmedlemmar i Kismaayo har klanintressen. Frågan är om klanerna kommer samman och om de kommer att komma överens. Om Al Shabaab lämnar Kismaayo kan man räkna med mer strider som liknar dem som talibanerna fört i Afghanistan. Al Shabaab har minskat stöd hos allmänheten. Vägen mellan Afmadow och Kismaayo hade vid vårt samtal med en internationell organisation (E) i Nairobi i juni 2012 just stängts. Det är svårt för Al Shabaab att fly från området runt Kismaayo eftersom den kenyanska marinen patruller utmed kusten. Varor kommer dock fortfarande in till staden.¹⁴⁶

Lifos konstaterar att SNG och AMISOM gick in i Kismaayo den 28 september 2012 vilket ledde till att Al Shabaab de följande dagarna drog sig ur staden. Al Shabaab kontrollerar inte längre staden men genomför attacker i den.¹⁴⁷

5.2. Civilbefolkningens situation

En internationell organisation (G) uppgav att det är utgångsförbud i alla större städer.¹⁴⁸ Situationen är instabil och det är möjligt att skottlossning förekommer flera gånger dagligen. Upprättelse och skydd söker man inte nödvändigtvis från TFG utan från faktiska maktcentra.¹⁴⁹ En internationell

¹⁴¹ Azaniya, kallas också Jubaland, är en sekulär regional administration från 2010 i vilket Kenya visat intresse att stödja.

¹⁴² Madobe, också känd som Sheikh Ahmed Mohamed Islam, är ordförande i Ras Kambooni Movement. Madobe ingick tidigare i Hassan Turkis Ras Kambooni Brigades men när de i februari 2010 anslöt sig till Al Shabaab bildade Madobe sin egen milis Ras Kambooni Movement (också känd som Ras Kambooni Front).

¹⁴³ Barre Adan Shiire Hiirale, en fd överste i Siad Barres armé som bland annat också var ordförande i den nu inte längre existerande Juba Valley Alliance 1998-2006 samt även varit försvarsminister i TFG.

¹⁴⁴ Somali Experts, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁴⁵ Internationell organisation E, samtal i Nairobi, 2012-06-07

¹⁴⁶ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁴⁷ Reuters, *African troops comb Kismayu for bombs after Somali rebel retreat*, 2012-10-03 <http://af.reuters.com/article/somaliaNews/idAFL6E8L3DSP20121003?sp=true> (Hämtad 2012-10-15)

¹⁴⁸ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁴⁹ Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, samtal i Nairobi 2012-06-11

organisation uppgav att tillgång till rättssystem inte existerar. En militär domstol har dock flyttat ned till Baidoa för att hantera ett antal mål.¹⁵⁰

Det nuvarande största hotet för gemene man är att bli utpekad som medlem i Al Shabaab. Män kan då bli tagna av NSA och en internationell organisation (F) uppgav sig inte ha en aning om vad som händer med de männen. Gemene man är rädda när TFG samt de med dem lojala arméerna och miliserna kommer. Kvinnorna är rädda för att utsättas för sexuella övergrepp. Gemene man riskerar också att vara på fel plats vid fel tillfälle. Striderna är som regel kortvariga, sällan mer än några få timmar. En strid som varar en dag får anses vara mycket lång. Det är få människor som dör. Dels för att somalier är förvånansvärt dåliga skyttar och dels för att den somaliska allmänheten vanligen beger sig ur vägen innan striden bryter ut i rädsla för att hamna i korselden. Det somaliska samhället är kommunikativt och allmänheten vet normalt sett i förväg när en strid kan förväntas.¹⁵¹

Den som håller en låg profil får generellt sett inga problem, men kan förstås hamna i korseld. Säkerhetsincidenter inträffar men inte så ofta som i Mogadishu, framförallt gäller detta en tidsperiod efter att Al Shabaab drivits bort från området. Det finns minor som utgör hinder för befolkningen i det dagliga livet. Al Shabaab är väldigt närvarande och pojkar kan t.ex. inte spela fotboll eftersom de då kan bli identifierade av Al Shabaab och bli måltavlor för attentat. Ingen vet vem som är vem i samhället – vem är medlem i eller sympatiserar med Al Shabaab och vem sympatiserar och stödjer TFG, AMISOM eller lokal klanmilis?¹⁵²

Väpnade gruppers intention är att skapa så mycket rädsla som möjligt. Det är därför en särskild risk att befinna sig på en plats med mycket folk, just därför att det där befinner sig många människor vilket kan attrahera aktioner från väpnade grupper.¹⁵³

Civilbefolkningen i klanadministrerade områden, som t.ex. Himan och Heeb samt Galmudug, borde veta om de befinner sig i ett område som är omtvistat eller om de befinner sig i en annan klans område. Att befinna sig i ett sådant område är en kalkylerad risk.¹⁵⁴

5.2.1. Riskgrupper

TFG uppfattar inte i så stor utsträckning civila som Al Shabaabkollaboratörer. Däremot kan civila som av Al Shabaab uppfattas samarbeta med TFG bli måltavla för attentat. Al Shabaab övervakar NGO:er men också civila, t.ex. affärsmän som samarbetar med affärsmän.¹⁵⁵

¹⁵⁰ Internationell organisation G, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁵¹ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁵² Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁵³ Somaliaexperter, samtal i Nairobi 2012-06-11

¹⁵⁴ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁵⁵ Internationell organisation E, samtal i Nairobi 2012-06-07

5.3. Lifos kommentar

De områden utanför Mogadishu som inte kontrolleras av Al Shabaab kan generellt beskrivas så att TFG med hjälp av AMISOM och allierad klanmilis i vart fall dagtid har inflytande i städerna. Al Shabaab finns på landsbygden utanför städerna och gör även räder in i städerna nattetid. Medlemmar i Al Shabaab kan också finnas kvar inne i städerna där de beblandat sig med civilbefolkningen. Den nya administration som tillsätts efter att Al Shabaab lämnat staden tillsätts ibland utan att lokala ledare konsulteras, och kan komma från en annan klan än den lokala, vilket leder till en spänd situation i dessa områden. När Al Shabaab kontrollerade området fanns lag och ordning, om än stora brister i respekten för mänskliga rättigheter. En utmaning för de nya administrationerna är att återinföra lag och ordning i den vapentäta krigskultur som råder.

Det finns många aktörer. Utöver TFG, AMISOM i vilken kenyanska armén nu ingår, etiopiska armén och ASWJ finns även en mängd olika klanmiliser som på något sätt är allierade med TFG på ena sidan eller Al Shabaab på den andra sidan i konflikten. Det som enar dem som är allierade med TFG är intresset att driva bort Al Shabaab men varje aktör har egenintressen som i olika grad är i motsättning till andra med TFG allierade. Ett exempel kan vara intressen i Jubadalen där även hamnstaden Kismaayo är belägen. De kustlösa länderna Uganda (som del i AMISOM) och Etiopien har intressen av tillgång till hamnen i Kismaayo. Etiopien har också inrikespolitiska intressen av att hålla den etiopiska och somaliska delen av ogadenklanen åtskilda. Kenya planerar för en oljeledning från Sydsudan till Lamu i nordöstra Kenya och har intresse av en stabil säkerhetssituation i området. Det finns också klanmiliser vars ledare har ekonomiska intressen i området. Situationen är liknande även i andra områden i Södra och Centrala Somalia från vilka Al Shabaab drivits bort vilket innebär att när den gemensamma nämnaren, att driva ut Al Shabaab, är löst kommer nya konflikter upp till ytan. Det förekommer attentat och skottlossning i dessa områden men med en mellan olika orter varierande och i jämförelse med Mogadishu lägre intensitet.

För gemene man i dessa områden är det en risk att befinna sig på fel plats vid fel tillfälle och därmed bli skadad eller dödad i ett attentat eller hamna i korseld. Minor är utplacerade och drabbar civilbefolkningen. Den största risken för gemene man i dessa områden är dock att, på lösa grunder, bli utpekad som medlem i Al Shabaab. Det finns också en rädsla och risk att bli utsatt för övergrepp av TFG och dess allierade när de befinner sig i området. Det faktum att Al Shabaab finns kvar i området beblandat med invånarna gör att det är svårt att veta vem som är vem och misstänksamheten och rädslan sprider sig i samhället. I praktiken fungerar inte TFG:s rättssystem och den som vill söka upprättelse och skydd får göra det från faktiska maktcentra, ofta klanen. Den som lever i en klanbaserad administration, som exempelvis Galmudug eller Himan och Heeb, har att hantera konflikter utmed klanlinjerna. Att då befinna sig i en annan klans område får ses som

en kalkylerad risk. Även i dessa områden finns dock även konflikter utmed Al Shabaab – TFG kontexten.

De grupper som har störst risk att råka ut för ett attentat är desamma som i Mogadishu.

6. Södra och centrala Somalia – områden som kontrolleras av Al Shabaab

Stora delar av territoriet i södra och centrala Somalia kontrolleras i skrivande stund fortfarande av Al Shabaab.¹⁵⁶ Lifos har inte uppdaterad och tillförlitlig information från utredningsresan om situationen i det av Al Shabaab kontrollerade södra och centrala Somalia att rapportera.

7. Resa i södra och centrala Somalia

På vägen mellan Mogadishu och Galkaacyo samt vägen mellan Beledweyne och Galkaacyo förekommer det vägspärrar som uppfattas som säkra. Det är bara att betala och åka vidare.¹⁵⁷

8. Puntland

8.1. Säkerhetssituationen

Det är inte lika säkert i Puntland som i Somaliland. Puntland har att hantera kriminalitet och det förekommer skottlossning.¹⁵⁸ Det är en stor inflyttning av internflyktingar från södra och centrala Somalia. Dessa internflyktingar är inte väl sedda och det är en konstant friktion mellan internflyktingar och lokalbefolkningen men kanske främst internflyktingar emellan i lägren.¹⁵⁹ I värdsamhället har säkerhetssituationen förbättrats av många skäl. Rättssystemets kapacitet är ett av skälen men också nivån av erfarenhet och kunskapen i att skydda människor. Säkerhetssituationen har dock ännu inte nått fram till önskad nivå. Förbättringar har kommit till stånd, t.ex. arbetar numera regeringen i Puntland som en myndighet och inte som separata individer. Människors attityder håller på att förändras och man ser nyttan av att ha en central administration. Tidigare sågs regeringen som en särskild klan men den synen har nu förändrats.¹⁶⁰ Puntland blir mer och mer stabilt. Polisstyrkan har kapacitet att göra mera i Boosaaso och Garowe, men i Gaalkacyo är det annorlunda.¹⁶¹

¹⁵⁶ United Nations General Assembly, *United Nations support to end human rights abuses and combat impunity in Somalia*, 2012-09-2, punkt 12
http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1349356675_a-hrc-21-36-en-only.pdf (Hämtad 2012-10-17)

¹⁵⁷ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

¹⁵⁸ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, 2012-06-19

¹⁵⁹ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁶⁰ Minister of Interior, samtal i Boosaaso, 2012-06-18

¹⁶¹ Internationell organisation H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

Det sker en inströmning av personer tillhörande Al Shabaab från södra och centrala Somalia till Golisbergen väster om Boosaaso.¹⁶² Al Shabaab har en bas där och de förflyttar sig runt. Ibland tar de sig på natten till andra delar av Puntland, t.ex. Boosaaso eller Garowe och har gjort vissa överfall i bakhåll. På vägen mellan Boosaaso och Garowe finns Al Shabaab för att kontrollera om det finns några tjänstemän i bilarna som passerar. Det har hänt ett par tre gånger under 2012 att Al Shabaab kommit fram ända till en vägspärr utanför Boosaaso.¹⁶³ I Golisbergen har Al Shabaab och Mohamed Said Atom¹⁶⁴ slagit sig samman. Detta har i juni 2012 inte lett till någon upptrappning av attacker och det finns inga omedelbara hot från Al Shabaab i området. Ökningen av inströmningen av medlemmar i Al Shabaab från södra och centrala Somalia har ökat sedan AMISOM:s offensiv ut från Mogadishu fortsatt. Puntland är en *safe haven*.¹⁶⁵

Det förekommer också ett politiskt spel från Puntlands regering som har ett intresse av att öka hotbilden från Al Shabaab. Antalet avresta medlemmar i Al Shabaab till Jemen saltas exempelvis för att visa på Puntlands egen effektivitet.¹⁶⁶

Äldste i Bari uppgav att det i Golisbergen finns terrorister sedan 2011 och att Puntlands regering tillsammans med civila slagits mot dem och förstört deras baser. Terroristerna är numera inget problem och Puntlands regeringssoldater finns på plats. Sedan januari 2012 finns vare sig Al Shabaab eller Atom där. Civila som fördrivits från Galgala har återvänt.¹⁶⁷ Ställföreträdande säkerhetsminister i Puntland Abdirizak Mohamed Ismail uppgav att det inte finns fler än 100 stridande för Al Shabaab i Golisbergen. Al Shabaab finns också i Galgala några mil söder om Boosaaso och i Maradje som ligger någon eller några mil utanför Galgala. Från Afroh har dock Al Shabaab rensats bort. Al Shabaab har fullt upp i södra och centrala Somalia och det är ingen inströmning av nya stridande för Al Shabaab. Detta skulle kunna ändras och det skulle kunna komma flera om de tvingas fly från södra och centrala Somalia. Al Shabaab är ofta vänliga mot nomaderna i bergen så att de kan köpa mat och vatten av dem. Puntland förbereder hur de ska bekämpa dem i bergen, men det kan bli svårt eftersom Puntland saknar helikoptrar och nya vapen. Eftersom Al Shabaab inte längre är starka i södra och centrala Somalia varifrån de får allt kan de heller inte vara starka i Puntland och saknar förmågan att strida där.¹⁶⁸

Paul Kellett uppgav att Al Shabaab borde vilja att Somaliland och Puntland ska hamna i en krigssituation. Det är mer troligt att det händer än någonsin,

¹⁶² UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁶³ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, 2012-06-19

¹⁶⁴ Mohamed Said Atom är en krigsherre som med sin milis som har sitt fäste i Galgalabergen med kopplingar till Al Shabaab.

¹⁶⁵ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁶⁶ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁶⁷ Äldste i Bari, samtal i Boosaaso, 2012-06-17

¹⁶⁸ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

även om det är mindre troligt att Somaliland destabiliseras än Puntland.¹⁶⁹ En internationell organisation (D) uppgav att det inte är troligt att Al Shabaab försöker inta Puntland och Somaliland eftersom det där finns fungerande myndigheter.¹⁷⁰ Inrikesministern menar att människor inte är speciellt intresserade av Al Shabaab utan är medvetna om dem och att de gör fel saker.¹⁷¹

Den puntländska staten är svag och egenintresset har regerat. Det finns olika lager av korruption och det är en lång väg till det att Puntland är stabilt.¹⁷² En internationell organisation i Puntland (H) uppgav att området med pirater ligger söder om Gaalkacyo och nämnde Garacad och Hobyo som piratområden. De uppgav vidare att piraterna söder om Gaalkacyo inte står under någon klankontroll.¹⁷³ Ställföreträdande säkerhetsminister Abdirizak Mohamed Ismail uppgav att piraterna nu håller på att av marina styrkor fördrivas från Hobyo, Eyl och Bandarbeyla till ett område mellan Caluula och Qandala.¹⁷⁴ En representant för OCHA i Boosaaso uppgav att Puntlands administration försöker motverka piratverksamheten. En fråga om Puntlands administration tjänar på piraterna besvaras med att det är ett missförstånd. Puntlands regering försöker förhandla för att stoppa piraterna och då ser internationella samfundet det som att de har nära kopplingar till piraterna. Antalet pirater minskar nu eftersom de inte kan ta sig in på land. Piraterna måste vara mobila. Nästan 80% av piraterna har blivit eliminerade och de övriga gömmer sig.¹⁷⁵ En internationell organisation (F) uppgav att ministrar är inblandade i piratverksamheten och piraterna har inte stoppats.¹⁷⁶ Äldste i Bari uppgav att piraterna existerar men att de är på nedgång. Piratverksamheten finns i Garacad nu. Det finns några gömställen men de bekämpas av Puntlands regering.¹⁷⁷

Det finns hot mot oljebolag i Puntland.¹⁷⁸ Oljefyndigheter Puntland kan innebära att säkerhetssituationen försämras.¹⁷⁹

Det förekommer att vissa klaner strider mot varandra. Regeringen kan kalla in klanerna och fråga om de kan vara behjälpliga med att lösa problemet. I sitt arbete använder sig regeringen av äldste för att övertyga samhället.¹⁸⁰

8.1.1. Bari

Piraterna har dragit sig från Hobyo i regionen Mudug till Hurdiyo i regionen Bari.¹⁸¹ Puntland Maritime Police Force (PMPF) har deployerat 28 fordon

¹⁶⁹ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁷⁰ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁷¹ Minister of Interior, samtal i Boosaaso, 2012-06-18

¹⁷² Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁷³ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso, 2012-06-17

¹⁷⁴ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

¹⁷⁵ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso 2012-06-19

¹⁷⁶ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁷⁷ Äldste i Bari, samtal i Boosaaso, 2012-06-17

¹⁷⁸ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁷⁹ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁸⁰ Minister of Interior, samtal i Boosaaso, 2012-06-18

till Haafuun.¹⁸² Efter att PMPF i samarbete med ett sydafrikanskt bolag intagit Hafuun flydde piraterna norrut.¹⁸³

I östra delen har en separatiströrelse utropat staten Assayrs självständighet. Klanen i området har varit missnöjd med den puntländska regeringen. Regeringen måste göra något för att lugna ner situationen och möten och operationer har genomförts.¹⁸⁴ Det förekommer uppgifter att Assayr state gav upp sina självständighetskrav den 11 juni 2012.¹⁸⁵

Boosaaso

Under de allra hetaste sommarmånaderna lämnar många somalier Boosaaso och reser till olika platser främst i andra delar av Puntland där temperaturen är något lägre. I Golisbergen är temperaturen lägre, och det finns vatten och vilda djur att försörja sig på för de som lever där.¹⁸⁶

I Boosaaso har säkerhetsläget försämrats. Affärssuppgörelser resulterar i att affärsmän drabbar samman på så sätt att de mördar varandra.¹⁸⁷

Al Shabaab kommer enligt ställföreträdande säkerhetsminister Abdirizak Mohamed Ismail inte in i Boosaaso och utgör därför inget hot mot dess befolkning. Skulle Al Shabaab försöka kommer puntländsk trupp att stoppa dem.¹⁸⁸

Internflyktinglägren ligger i utkanten av Boosaaso. I lägren förekommer mycket kriminalitet såsom mord, våldtäkter och stölder, främst mellan internflyktingar.¹⁸⁹

I slutet av maj 2012 genomfördes demonstrationer och i slutet av april samma år blev en sydafrikan skjuten till döds. Militärdomstolen dömde tre personer till döden. En senior finansiär till piraterna har arresterats och det har lett till spänningar mellan kriminella och regeringen.¹⁹⁰

Qardho

Situationen i området är spänd och det förekommer klanmotsättningar. Det finns några NGO:er på plats i Qardho och där finns några skolor och lite service men behovet är stort.¹⁹¹

¹⁸¹ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁸² UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁸³ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

¹⁸⁴ Internationell organization i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

¹⁸⁵ Puntlandi, *No more Raas Assayr State as its founders retreated their claims and supported Puntland*, 2012-06-11 <http://puntlandi.com/?p=35467> (Hämtad 2012-09-07)

¹⁸⁶ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

¹⁸⁷ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁸⁸ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

¹⁸⁹ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁹⁰ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

¹⁹¹ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

8.1.2. Nugaal

Garowe

Regeringen arresterade i oktober 2011 trehundra unga män i åldrarna 15- 20 år, en del upp till 30 år, misstänkta för att tillhöra Al Shabaab. Humanitära organisationer tillkallades för att assistera vid deportationen till södra och centrala Somalia. OCHA krävde att männen skulle få sin sak prövad i domstol för att de som är skyldiga ska kunna fängslas och de andra frias. Domstolens arbete kring detta var i juni 2012 ännu inte avslutat.¹⁹²

Vid vägspärrarna i Garowe kontrolleras fortfarande unga män i åldrarna 15 – 30 år för misstänkt samröre med Al Shabaab. Familjer kontrolleras inte utan det gäller bara ensamstående män. Det är endast vid vägspärrarna kontrollerna sker och tar man sig fram en annan väg kan man ta sig igenom. Att åka tillbaka till södra och centrala Somalia är inget problem, då genomförs inga sådana kontroller.¹⁹³

8.1.3. Mudug

Den norra delen av regionen Mudug tillhör Puntland och den södra delen av regionen tillhör södra och centrala Somalia. Gränsen går bland annat rakt genom staden Gaalkacyo.

I södra Mudug (södra och centrala Somalia) finns en fristad för Al Shabaab och pirater. Al Shabaab kontrollerar Hobyo medan piraterna dragit sig norr ut till Hurdiyo i regionen Bari.¹⁹⁴

8.2. Civilbefolkningens situation

De personer som tillhör värdsamhället i Puntland bekymrar sig inte för säkerheten. Däremot är svaga grupper i samhället såsom flyktingar, asylsökande och minoritetsgrupper utsatta.¹⁹⁵ En medarbetare på Norwegian Refugee Council (NRC) uppgav att det största hotet mot gemene man i Puntland är våld och att rättssystemet är svagt och huvudsakligen finns endast på papperet. Det finns ett ramverk till rättssystem på distriktsnivå.¹⁹⁶

I Boosaaso förekommer riktade mord mot administrationen och polisen. Den som är på fel plats vid fel tillfälle drabbas. Regeringen är korrupt och människorna klarar sig utan en stat. De har sina klaner och sina miliser. Det förekommer dock mycket kriminalitet.¹⁹⁷

Al Shabaab är ett hot mot alla somalier i och med den religiösa inriktning de står för. De är ett hot mot kulturen och de dödar och tar allt. De skjuter mot

¹⁹² Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, 2012-06-19

¹⁹³ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, 2012-06-19

¹⁹⁴ Internationell organisation D, samtal i Nairobi 2012-06-08

¹⁹⁵ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

¹⁹⁶ Medarbetare vid Norwegian Refugee Council, samtal i Boosaaso, 2012-06-18

¹⁹⁷ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

civila och tar deras boskap och deras flickor för att gifta sig med dem. De förstör somaliska byar.¹⁹⁸

Abdirizak Mohamed Ismail, den ställföreträdande säkerhetsministern i Puntland uppgav att piraterna påverkar gemene man i Puntland mer än vad Al Shabaab gör. Piraternas levnadssätt med alkoholkonsumtion, idogt khattuggande samt att de har sex med kvinnor mot kvinnornas vilja och använder pengar oförsiktigt, förstör den somaliska kulturen och religionen men även ekonomin. Piraterna kan köpa flickor för 20 000 USD och de köper bilar (landcruisers) även om de inte kan köra bil. Över hälften av bilarna i Puntland är trasiga, men de lagas inte utan bara slängs iväg. Varje pirat köper tre till fyra bilar som de ger till någon som inte kan köra bil. Den ekonomiska uppgången som följer i piraternas spår sipprar inte ned till gemene man.¹⁹⁹ En representant för OCHA i Boosaaso uppgav att somalier är väldigt fattiga och unga pojkar lockas av att de om de går med piraterna kan få 100 000 USD, kan använda alkohol, khat och ägna sig åt illegalt sex. De som går med piraterna slutar delta i religiöst utövande.²⁰⁰ Hotet från piraterna är socialt och moraliskt. Piraterna kan sägas vara socialt kastlösa. Deras levnadssätt underminerar den somaliska kulturen och piratverksamhetens effekt på ekonomin gör att priserna går upp. En del av piratverksamhetens ekonomiska effekter sipprar ner till befolkningen och kommer befolkningen till godo.²⁰¹

Piratverksamheten har lett till att unga människors attityder mot vita personer har förändrats. De unga ser att piraterna har mycket pengar och glorifierar piraterna vilket kan leda till att dessa ungdomar själva blir kidnappare. Det bedrivs propaganda i skolorna för att ändra unga människors attityder till piratverksamheten och det leverne piraterna ägnar sig åt.²⁰²

8.2.1. Riskgrupper

Det som är gemensamt för de profiler som kan anses vara särskilt utsatta för våld är att de på något sätt tagit ställning mot Al Shabaab. Det kan vara den som är känd för att vara aktiv i arbetet mot Al Shabaab och har en hög position men också personer med lägre positioner som tagit ställning. Personer som jobbar med säkerhet som t.ex. inom underrättelsetjänsten, även på låg nivå, kan vara utsatta medan en lågprofilerad lärare inte behöver vara det.²⁰³

En internationell organisation (G) uppgav att äldste, religiösa ledare, juridiskt utbildade personer såsom t.ex. domare, åklagare och advokater är särskilt utsatta för riktat våld i Puntland.²⁰⁴ Polisbefäl och äldste är andra

¹⁹⁸ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

¹⁹⁹ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²⁰⁰ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso 2012-06-19

²⁰¹ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

²⁰² Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, 2012-06-19

²⁰³ Medarbetare vid Internationell organisation J, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²⁰⁴ Internationell organisation G, samtal i Nairobi 2012-06-08

som är särskilt utsatta.²⁰⁵ Personer med obekväma åsikter, såväl regeringsföreträdare och andra personer i ledande positioner i regioner och distrikt som människor med politiska och religiösa åsikter är måltavlor för våld. Det gäller även personer som har moderata åsikter i religionsfrågan. Ett exempel är att en av de främsta religiösa ledarna i Boosaaso med moderata åsikter ägnade sig åt ekonomisk insamling och blev under våren 2012 dödad. Han hade dessförinnan framfört kritik mot dem som dödade oskyldiga människor.²⁰⁶ Ett annat exempel är en bomb som exploderade 300 meter från UNHCR:s byggnad i Boosaaso i mars 2012 i samband med att en representant för TFG var där. Civila som var i närheten råkade illa ut. Personer inom media är också en grupp som riskerar riktat våld.²⁰⁷

Vem som helst som inte är beredd att följa Al Shabaab och dess påbud kan vara måltavlor för gruppens aktioner.²⁰⁸ Al Shabaab riktar sitt intresse mot någon t.ex. för att denne inte nämner Al Shabaab vid dess rätta namn; Harakat al-Shabaab al-Mujahideen.²⁰⁹

De som är särskilt utsatta för våld från Al Shabaab får oftast inga hot innan, oavsett om du är på hög eller låg nivå. Det finns dock undantag, t.ex. fick en stor religiös ledare meddelande flera gånger där han ombads sluta föra fram ståndpunkter mot Al Shabaab. Han sköts senare efter morgonbönen.²¹⁰

8.3. Resa i samt till och från Puntland

På vägen mellan Boosaaso och Garowe sker det beskjutningar av civila och fordon och det sker sammandrabbningar mellan milis och Puntlands polis vid vägspärrar.²¹¹

Säkerhetssituationen i Gaalkacyo är sämst i Puntland. Det bor två klaner i staden och de delar staden i två delar, en nordlig och en sydlig del. Även inom den norra respektive den södra delen finns det olika underklaner. I ett område i Gaalkacyo finns en *green zone* där människor från båda sidor kan träffas. Den som reser mellan de två delarna och av säkerhetsskäl har eskort av Special Protection Unit (SPU) byter SPU när man åker över gränsen.²¹²

En representant för OCHA i Boosaaso uppgav att vid vägspärrarna i Gaalkacyo kontrolleras unga män i åldrarna 15 – 30 år för misstänkt samröre med Al Shabaab. Familjer kontrolleras inte utan bara ensamstående män. Det är bara vid vägspärrarna kontrollerna sker och tar man sig fram en annan väg kan man ta sig igenom. Att åka tillbaka till södra och centrala Somalia är inget problem, då genomförs inga sådana kontroller.²¹³

²⁰⁵ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²⁰⁶ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

²⁰⁷ Medarbetare vid Norwegian Refugee Council, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²⁰⁸ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²⁰⁹ Internationell organisation i Puntland H samtal i Boosaaso 2012-06-17

²¹⁰ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso 2012-06-19

²¹¹ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

²¹² Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

²¹³ Representant för OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso 2012-06-19

Somali Women Development Center uppgav att Puntland under 2012 har slutat sända tillbaka unga män till södra och centrala Somalia. Det har tidigare sänt tillbaka dem som de befarat vara kopplade till Atom i Galgalabergen.²¹⁴ Paul Kellett uppgav att det är svårt för Al Shabaabmedlemmar att ta sig in i Puntland. Det är lätt att bli en måltavla för riktat våld när man reser in, en möjlighet skulle dock kunna vara att resa in via Hargeisa i Somaliland.²¹⁵

8.4. Lifos kommentar

Puntland är i stort en klanadministration och klanstrider förekommer. Säkerhetssituationen i Puntland är något sämre än i Somaliland. Dels finns en friktion mellan värdsamhället och de internflyktingar som kommer främst från södra och centrala Somalia. Dels finns Al Shabaab och piratverksamheten i området.

I den insamlade informationen finns motstridiga uppgifter om huruvida det sker en inströmning av medlemmar i Al Shabaab till Puntland eller inte och hur aktiva de är i Puntland. Lifos bedömer dock uppgifterna att en inströmning sker som trovärdiga och det görs försök från Puntlands myndigheter att begränsa denna inströmning genom att vid vägspärrar kontrollera män i åldrarna 15 – 30 år som är på resande fot. Al Shabaab har tillsammans med Atoms grupp ett fäste i Golisbergen i nordvästra Puntland och de opererar i tillslag därifrån.

Piratverksamheten drivs undan av PMPF och ett sydafrikanskt bolag och förefaller nu i huvudsak förflyttats till norra Puntland i området mellan Caluula och Qandala. Uppgifterna om huruvida Puntlands regering tjänar på piratverksamheten eller fullt ut bekämpar den är olika från olika samtalspartners. Samstämmighet råder dock bland våra samtalspartner att det största hotet gentemot gemene man från piraterna är deras inverkan på den somaliska kulturen. Deras bruk av alkohol, khat, kvinnor och pengar lockar unga fattiga pojkar i fördärvet. Huruvida de inkomster som piratverksamheten inbringar kommer gemene man tillgodo råder det delade uppfattningar om. Lifos bedömer att inflationen drabbar den vanlige fattige somaliern negativt samtidigt som ett ekonomiskt uppsving i sig ger möjligheter för en del av befolkningen utanför den direkta piratverksamheten.

För gemene man i Puntland är säkerhetssituationen inte ett stort problem, däremot har svaga grupper i samhället såsom flyktingar, internflyktingar och minoritetsgrupper en utsatt position. Dels är de lätta offer då de ofta saknar klanskydd och dels är väggmaterialet i deras bostäder ofta sådant att det lätt kan skäras upp.

²¹⁴ Somali Women Development Center, samtal i Mogadishu 2012-06-10

²¹⁵ Kellett, Paul, samtal i Nairobi 2012-06-07

Personer som på något sätt tagit ställning mot Al Shabaab löper särskild risk att utsättas för riktat våld. Det kan exempelvis vara någon som är känd för sitt ställningstagande oavsett om denne har en hög eller låg position i samhället. Personer som arbetar med säkerhet, äldste, religiösa och politiska ledare, juridiskt utbildade personer och polisbefäl är andra exempel.

9. Khatumo state

Khatumo state är beläget i ett område i regionerna Sanaag, Sool och Toghdeer, som såväl Somaliland som Puntland gör anspråk på. Somaliland mot bakgrund av att området ingick i det Brittiska Somaliland och Puntland mot bakgrund av att befolkningen tillhör klanen darood som är den dominerande klanfamiljen i Puntland. Khatumo state utropade sin självständighet den 12 januari 2012 och klanen darood - harti –dhulbahante är dominerande.²¹⁶

Somaliländska styrkor finns i de omstridda områdena. Klanerna habar younis och habar jeelo är underklaner inom klanen isaaq och är representerade i Sanaag, Sool och Cayn (SSC)-milisen som är den militära grenen av Khatumo state. Strider förekommer mellan somaliländska styrkor och SSC.²¹⁷ En tjänsteman på UNDP uppgav att striderna i sydöstra delen av regionen Toghdeer minskat och att det varit relativt lugnt i området sedan februari 2012.²¹⁸

Det finns uppgifter om att klaner i Puntland och i Khatumo state samverkar med Al Shabaab.²¹⁹

Vid samtal med medlemmar i Somaliands överhus Guurti uppgav Haj Abdikarim Hussein (Haj Abdurabe) att traditionellt har inte området haft mycket inflytande och Khatumo state har ingen inverkan på Somaliland. Det kommer att sättas stopp för Khatumo state och förhandlingar pågår mellan traditionella äldste för att lösa problemet. Problemet består i att när människor kandiderar till positioner i samhället eller ser möjligheter att tjäna pengar glömmar de sin kultur.²²⁰

10. Somaliland

10.1. Säkerhetssituationen

Hargeisa är relativt lugnt säkerhetsmässigt.²²¹ En tjänsteman på UNDP uppgav att Somaliland försöker sälja in en image av ett fredligt samhälle

²¹⁶ Somalia Report, *What is Khatumo State?*, 2012-04-26
http://www.somaliareport.com/index.php/post/3271/What_is_Khatumo_State (Hämtad 2012-09-06)

²¹⁷ UNDSS Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²¹⁸ Medarbetare vid UNDP, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²¹⁹ Medarbetare vid UNDP, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²²⁰ Hussein, Haj Abdikarim (Haj Aburabe), samtal i Hargeisa 2012-06-16

²²¹ UNDSS Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-12

men att det finns delar av befolkningen som säger att de upplever säkerhetssituationen som osäker.²²²

I maj 2012 var det en incident mellan regeringen och personer som i Hargeisa utan tillstånd bosatt sig på stadens mark, de hade ockuperat en ammunitionsfabrik. I tumultet revs marknadsstånd och sjutton personer har sedan dömts till dödsstraff.²²³ Sammandrabbningar mellan polisen och demonstranter under våren 2012 har lett till att andra skadas. Vid delegationens besök i juni 2012 hade de dödsdömda inte avrättats.²²⁴

Det har skett mord på regeringstjänstemän och i juni 2012 skedde ett mordförsök på en domare. Domaren hade i sitt arbete i regionala domstolen avkunnat dom gällande mutbrott mot tre seniora personer inom regeringen. Det var första gången en sådan incident inträffar i Hargeisa men det har skett elva liknande incidenter i Laascaanood i regionen Sool.²²⁵

Landsbygden är generellt säkrare än städerna även om det finns klanrelaterade konflikter som ibland kan leda till sammandrabbningar. Konflikterna är relaterade till bete, vatten eller andra resurser och är inte alltid klanrelaterade. På landsbygden är våldtäkter ovanligt. I Buuhodle samt i Khatumo state finns konflikter av mer politisk karaktär.²²⁶

Det finns en oro i Somaliland mot bakgrund av en potentiell ökning av medlemmar i Al Shabaab som kommer från södra och centrala Somalia till området.²²⁷ Det finns en hotbild från Al Shabaab. Under våren 2012 har Al Shabaab gjort research på mål i Hargeisa, Burao och Berbera och det har hittats sprängmedel och ammunition.²²⁸ Burao är ett fäste för Al Shabaab men de har bara administration där, ingen trupp. De är gömda i staden och finns bland alla klaner. Däremot är Hargeisa och Berbera enligt Puntlands ställföreträdande säkerhetsminister Abdirizak Mohamed Ismail fria från Al Shabaab.²²⁹

Det finns en gränskonflikt med sammandrabbningar i Lasqooray samt en konflikt om oljan med Puntland där Puntland vill trycka gränsen uppåt.²³⁰ Somalilands militära operation slutade i april 2012. Puntland har styrkor vid gränsen men har inte någon administration i området.²³¹ Burao är Al Shabaab-troget och är sedan gammalt ett Al Shabaab-fäste i Somaliland. Under en planerad poliovaccinering har Al Shabaabs säkerhetstjänst Amniyat varnat för att genomföra vaccinationen. UNDSS Somalia i Nairobi

²²² Medarbetare vid UNDP, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²²³ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

²²⁴ Medarbetare vid UNDP, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²²⁵ UNDSS Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²²⁶ Internationell organisation A, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²²⁷ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

²²⁸ UNDSS Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²²⁹ Mohamed Ismail, Abdirizak, samtal i Boosaaso 2012-06-18

²³⁰ UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

²³¹ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso 2012-06-17

uppgav att de inte tror att det egentligen var ett riktat hot utan en markering att man inte vill att varje hus ska sökas genom, ett förfarande som används för att se till att alla barn får tillgång till vaccination.²³²

För att få problem i Hargeisa måste man tillhöra en politisk familj.²³³

Klansammandrabbningar förekommer och beror vanligen på dispyter om mark och vattenresurser samt politiska preferenser. Vid delegationens besök i Hargeisa i juni 2012 uppgav UNDSS att det pågick sporadiska klansammandrabbningar mellan gadabursi – reer nur i Borama och mellan isaaq – gebril abokoor i Gabiley, mellan isaaq- habar younis i Sanaag och mellan isaaq – habar yonis och ogaden från Etiopien.²³⁴

10.2. Civilbefolkningens situation

För gemene man i Hargeisa är säkerheten inte ett problem oavsett om du är man, kvinna eller barn. Det finns småbrottslighet och det förekommer incidenter vid internflyktingsbosättningarna.²³⁵ På landsbygden är våldtäkter ovanliga.²³⁶ Landsbygdsbefolkningen är riktigt fattig. Boskapen dör och de flesta är halvilliterata. Det finns ingen central läroplan i skolan utan varje skola kan bestämma vad som ska läras ut vilket öppnar upp möjligheter för extremister i skolvärlden.²³⁷

Det är främst pojkar som är förövare i den kriminalitet som förekommer och det är också de, tillsammans med kvinnor, som utgör den grupp som har störst risk att utsättas för brott. Anledningen anses vara bristen på möjligheter till inkomstgenererande aktiviteter.²³⁸

Gemene man kan tala fritt men medias möjlighet att yttra sig skiljer sig från gemene mans. Det har förekommit några hårdare tillslag mot media och det finns en inte helt självpåtagen censur. Sociala media är livfulla i Somaliland och det sker inga arresteringar för att man använder dem.²³⁹

10.2.1. Situationen för internflyktingar i Somaliland

Internflyktingar har inte några rejäla bostäder och framförallt unga som bor där riskerar våldtäkt och sexuella övergrepp, men det är inte vanligt.²⁴⁰ Inrikesministeriet uppgav att människor som kommer från södra och centrala Somalia inte anses vara flyktingar utan internflyktingar. De ses inte som ett problem utan är välkomna.²⁴¹

²³² UNDSS Somalia, samtal i Nairobi 2012-06-07

²³³ Internationell organisation F, samtal i Nairobi 2012-06-07

²³⁴ UNDSS Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²³⁵ Internationell organisation i Puntland H, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²³⁶ Internationell organisation A, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²³⁷ Internationell organisation B, samtal i Hargeisa, 2012-06-12

²³⁸ Internationell organisation I, samtal i Hargeisa, 2012-06-13

²³⁹ Internationell organisation A, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²⁴⁰ Internationell organisation A, samtal i Hargeisa 2012-06-15

²⁴¹ Ministry of Interior, samtal i Hargeisa 2012-06-13

10.2.2. Situationen för etiopier i Somaliland

Det förekommer rykten om att det finns etiopiska agenter bland etiopiska asylsökande i Somaliland. Agenternas uppgift ska vara att ha kontroll över personer från klanen ogaden samt ledarna för folkgruppen oromo. Vidare finns rykten om att de som har utvisats till Etiopien blivit fängslade och utsatta för tortyr. Stämmer dessa rykten skulle det innebära att Somalilands regering samarbetar med den etiopiska regeringen och att det finns någon sorts underrättelseverksamhet. En del kommer utan politiska skäl för att arbeta, t.ex. i kaféer, som trädgårdsmästare, städare mm. Det finns ett stort antal etiopiska gästarbetare, en del arbetar till och med i ministerierna. Det finns gott om etiopiska kafeterior i Hargeisa och etiopier arbetar även på hotell, även stadens kanske mest exklusiva hotell.²⁴²

Vid samtal med Inrikesministeriet i Hargeisa framkom att flyktingar från Etiopien uppfattas som ett problem. Uttalandet exemplifierades med att när Somaliland är fördragsamma och välkomnar etiopier har de tagit andra personers egendom och ockuperat denna. Somaliland har ett hälsocenter som är avsett för flyktingar men som ockuperats av etiopiska flyktingar i sex månader. Det finns ingen annan utväg för somaliländska myndigheter än att tvinga iväg dem, men de har varit avvaktande till att göra det. De etiopiska flyktingarna ses som en stor börda, ett hälsoproblem och förknippas med kriminalitet. Det förekommer stora folkförflyttningar av etiopier.²⁴³

Det finns xenofobi i samhället, framförallt mot oromo men kanske även mot amhara och tigray, samtliga folkgrupper som lever i Etiopien. Somalier ser på de etiopiska oromo på ungefär samma sätt som de ser på den somaliska minoritetsgruppen midgan.²⁴⁴ En internationell organisation uppgav att i Etiopien är inte oromo på god fot med myndigheterna och i Somaliland antas det lätt att oromo är med i Al Shabaab.²⁴⁵

10.3. Resa i samt till och från Somaliland

Det råder fri rörlighet i Somaliland och man får bosätta sig var man vill. Civila kan röra sig överallt även om det finns begränsningar i konfliktområden.²⁴⁶

I Hargeisa finns ett halvdussin vägspärrar som sköts av Special Protection Unit (SPU) eller vem som helst annars. Varje Hargeisabo drabbas av detta när de rör sig i staden.²⁴⁷

En internationell organisation uppgav att det går ett traffickingstråk genom Somaliland. Man tar sig från Etiopien eller Eritrea vidare till Djibouti och

²⁴² Internationell organisation B, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²⁴³ Ministry of Interior, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²⁴⁴ IOM Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-13

²⁴⁵ Internationell organisation B, samtal i Hargeisa, 2012-06-12

²⁴⁶ Internationell organisation A, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²⁴⁷ Internationell organisation B, samtal i Hargeisa 2012-06-12

Jemen. Resandet ökar under Ramadan eftersom säkerhetskontrollerna fungerar sämre och det är lättare att ta sig igenom landet. Nyligen hindrades två personer med nio barn i ett hus i Berbera att resa vidare. Barnen är tre till fyra år gamla etiopier och togs till ett barnhem i Hargeisa. De två personerna som barnen reste med är nu häktade.²⁴⁸

Somalier är välorganiserade och deras resor är organiserade hela vägen upp till Sverige när det gäller förflyttningar och de stannar inte på vägen. Eritreaner och etiopier är inte så välorganiserade när det gäller människosmuggling och de stannar och jobbar på vägen. Somalier använder sig av kenyanska pass för att resa till Sverige. De är välunderrättade och vet var gränskontrollerna är. Det är inte så vanligt att personer från södra och centrala Somalia åker till Jemen via Somaliland, utan de åker vanligen via Boosaaso. Via Somaliland är det främst eritreaner och etiopier som smugglas.²⁴⁹

Inrikesministeriet i Hargeisa uppgav att Somaliland har en mycket lång gräns mot Etiopien och kapaciteten att kontrollera gränsen är begränsad. Det medför att det sker en mängd folkförflyttningar över gränsen.²⁵⁰

10.4. Lifos kommentar

Med undantag för ett område i östra delen av det territorium som Somaliland utropat till sitt är säkerhetssituationen i Somaliland relativt stabil. Det förekommer sporadiskt sammandrabbningar mellan polis och demonstranter eller att regeringen våldsamt avhyser de som de anser vara markockupanter. Det är dock inte särskilt frekvent och antalet skadade är jämförelsevis lågt. Det har också förekommit mord på regeringstjänstemän och på en domare som svårligen kan uppfattas på något annat sätt än politiskt motiverade. Landsbygden är generellt sett säkrare än städerna även om det där finns klanrelaterade konflikter som ibland kan leda till väpnade sammandrabbningar.

Det finns en oro i Somaliland att Al Shabaabs närvaro ska öka. Burao är ett fäste för Al Shabaab. De har inga styrkor där men sin administration. Medlemmarna i Al Shabaab är gömda bland invånarna och finns bland alla klaner. Al Shabaab har under våren 2012 gjort research på attentatsmål i Hargeisa, Burao och Berbera.

För gemene man i Somaliland är inte säkerhetssituationen ett problem. För att få problem måste man tillhöra en politisk familj. Gemene man kan tala fritt och använda sig av sociala medier, men det har förekommit några hårdare tillslag mot media som lett till en icke helt självpåtagen censur.

Grupper som är extra utsatta i samhället är bland andra internflyktingar och flyktingar. Flyktingar från Etiopien uppfattas av myndigheterna i

²⁴⁸ Internationell organisation B, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²⁴⁹ Internationell organisation B, samtal i Hargeisa 2012-06-12

²⁵⁰ Ministry of Interior, Hargeisa, samtal i Hargeisa 2012-06-13

Somaliland som ett problem. Det finns en xenofobi i samhället där kanske främst oromo från Etiopien är utsatta.

I den östra delen av det territorium som Somaliland gör anspråk på har Khatumo state utropat sin självständighet i januari 2012. Strider förekommer mellan Sanaag, Sool och Cayn (SSC) som är den militära grenen av Khatumo state och styrkor från Somaliland. Stridernas intensitet varierar över tid och var under våren 2012 något lugnare.

Källförteckning

Elektroniska källor

Puntlandi, *No more Raas Assayr State as its founders retreated their claims and supported Puntland*, 2012-06-11 <http://puntlandi.com/?p=35467> (Hämtad 2012-09-07)

Reuters, *African troops comb Kismayu for bombs after Somali rebel retreat*, 2012-10-03
<http://af.reuters.com/article/somaliaNews/idAFL6E8L3DSP20121003?sp=true> (Hämtad 2012-10-15)

Somalia Report, *What is Khatumo State*, 2012-04-26
http://www.somaliareport.com/index.php/post/3271/What_is_Khatumo_State (Hämtad 2012-09-06)

United Nations General Assembly, *United Nations support to end human rights abuses and combat impunity in Somalia*, 2012-09-21
http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1349356675_a-hrc-21-36-en-only.pdf (Hämtad 2012-10-17)

Muntliga källor

Biståndsarbetare, samtal i Nairobi, juni 2012

Danish Refugee Council, Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

Elman Peace Human Rights Center, samtal i Mogadishu, juni 2012

Hussein, Abdikarim (Haj Aburabe), talesperson i Guurti, Hargeisa, samtal i Hargeisa juni 2012

Inrikesministeriet i Puntland, samtal i Boosaaso, juni 2012

International Organization for Migration, Hargeisa, samtal i Hargeisa, juni 2012

Internationell organisation A, Hargeisa, samtal i Hargeisa, juni 2012

Internationell organisation F, Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

Internationell organisation i Puntland H, samtal i Boosaaso, juni 2012

Internationell organisation I, Hargeisa, samtal i Hargeisa, juni 2012

Internationell organisation J, samtal i Boosaaso juni 2012

Kellett, Paul A, Colonel (Retd) och Political/Security Advisor, EU Somalia Unit, samtal i Nairobi, juni 2012

Kleinschmidt, Kilian, FN Somalia, samtal i Mogadishu juni 2012

Medarbetare vid Afrikanska Unionens fredsbevarande styrkor i Somalia (AMISOM), Nairobi, samtal juni 2012

Medarbetare vid Norwegian Refugee Council, Boosaaso, samtal i Boosaaso juni 2012

Medarbetare vid United Nations Development Programme, Hargeisa, samtal i Hargeisa juni 2012

Minister of Interior, samtal i Boosaaso, juni 2012

Ministry of Interior, Hargeisa, samtal i Hargeisa, juni 2012

Mohamed Ismail, Abdi, journalist vid Radio Shabelle, Mogadishu, samtal i Mogadishu juni 2012

Mohamed Ismail, Abdirizak, ställföreträdande säkerhetsminister i Puntland, samtal i Boosaaso juni 2012

Norwegian Church Aid, Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

OCHA Somalia, samtal i Nairobi, juni 2012

OCHA i Boosaaso, samtal i Boosaaso, juni 2012

Somaliaexperter, Nairobi, samtal juni 2012

Somali Women Development Center, Mogadishu, samtal i Mogadishu, juni 2012

Sveriges ambassad i Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

Traditionella äldste från hawiye, samtal i Mogadishu, juni 2012

UNHCR, Hargeisa, samtal i Hargeisa i juni 2012

United Nations Department of Safety and Security Somalia, Hargeisa, samtal i Hargeisa, juni 2012

United Nations Department of Safety and Security Somalia, Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

United Nations Political Office for Somalia (UNPOS), samtal i Nairobi, juni 2012

Yassin, Hibo och Mohamed Sheikh Yusuf, Zakaria, COSPE, Nairobi, samtal i Nairobi, juni 2012

Äldste i Bari, darood – majerteen klaner, samtal i Boosaaso, juni 2012

Förkortningar

AMISOM	Afrikanska Unionens fredsbevarande styrkor
ASWJ	Ahlu Sunna Waljamaa
NSA	National Security Agency (övergångsperioden)
OCHA	Office for the Coordination of Human Affairs (FN-organ)
PMPF	Puntland Maritime Police Force
SNAF	Somali National Armed Forces (i kraft efter 20 augusti 2012)
SNG	Somali National Government (i kraft efter 20 augusti 2012)
SNP	Somali National Police (i kraft efter 20 augusti 2012)
SNSF	Somali National Security Force (i kraft 20 augusti 2012)
SPU	Special Protection Unit
SSC	Sanaag, Sool och Cayn-milisen
SVS	Shabelle Valley State
TFG	Transitional Federal Government (övergångsperioden)
TFP	Transitional Federal Parliament (övergångsperioden)
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNDSS	United Nations Department of Safety and Security
UNPOS	United Nations Political Office for Somalia